

av et riksting som skulle gi Quisling skinn av en konst tusjonell basis i Norge. Men noe slikt var umulig å få i stand. Ministerpresidentens basis er den samme i dag som før 2 år siden. Han er innsatt av okupasjonsmaktenes øverste krigskomitee for å utføre de oppgaver som blir ham pålagt. - Like til det siste har tyskerne på alle måter markert at det hersker krigstilstand mellom Norge og Tyskland. Deportasjonen til Tyskland av norske offiserer er et meget typisk bevis, noe også forhenværende major Quisling forstår. Våre fanger blir behandlet som krigsfanger. Okkupasjonsmakten tar gisler og dreper nordmenn i fleng. I "die bestzten norwegischen Gebiete" er krigstilstanden blitt bekreftet i ord og handling, om og om igjen. I høst ble dette tydelig presistert i et brev til Quisling fra en rekke av hans ministre. En mann som Alf Whist legger heller ikke skjul på at han ikke tar feil i så måte, om han ikke - Quisling har drømt om en statsakt nr. 2, der Hitler skulle opphøye ham til statssjef i et krigførende land på tysk side. De kan slutte fred og holde hvilke forestillinger de vil. Det vil ikke endre det faktum at "Quisling og hans menn aldri kan handle på Norges vegne, fordi de aldri har hatt og aldri kan skaffe seg noen norsk fullmakt. Det vet også våre fiender. De har sett tusenvis av vitnesbyrd på Quislings avmakt. Na er spørsmålet om de vil følge de skjendigste og mest lettsindige råd også ved denne siste korsvei."

RISNES' PROMEMORIA, forts.: "Likevel kan det være nyttig å studere dokumentet. Så langt kan altså en mann bli drevet på landsforrederiets vei." - De andre fri norske aviser uttaler seg i samme retning. - Skandinavisk telegrambyrås korrespondent i Oslo melder at han fra autoritativt tysk hold har fått følgende kommentar til justisminister Risnes' memorandum: "Om det er ekte eller ikke, kjerner vi ikke noe til. Skulle det være ekte, kan det bare dreie seg om ministerens personlige oppfatning." NS' pressesjef vil ikke uttale seg om saken, og minister Risnes selv oppholder seg for tiden ikke i Norge. - Ifølge senere opplysning i frie norske aviser var Obenrupsführer Berger, som Risnes' promemoria var stilt til, i Oslo i januar og møtte statsråd justisministeren der. Risnes' promemoria framkommer som et uttrykk for stemningen blant de mest despartate nazister. Personlig prøver Risnes å vinne popularitet hos tyskerne, selv med midler som han utmerket godt vet er folkerettstridige. - DE 700 DEPORTERTE NORSKE STUDENTER er ifølge en svensk melding i en tysk leir, der de får undervisning i nazistisk ideologi og samtidig trenes fysisk. Leiren er under kommando av SS. Studentene er iført SS uniform, men uten distinksjoner. - TUSENVIS AV TVANGSUTSLØJTE NORDMENN er for tiden i Nordland og Troms fylker, der de arbeider med bunkersetting, ved veianlegg, jernbane og tyske flyplasser. De forhold de lever under er umenneskelige. Ved Organisation Todts arbeidsleir i Trondenes har flere av folkene vært i tvangsrbeid 16 måneder uten ferie. I en barakke på 20 mann har det ikke vært såpe og vann på gulvet i 6 måneder, bare en lime. Veggene er gisne og gulvet bare et enkelt plankelag som den kalde jord gusken slår opp gjennom. Ventilen i taket kan ikke brukes, for da gyver sneen ned i køyene. Arbeiderne må henge sitt skitne og fillete tøy på spikkre ved køyen og tørke vasken på snorer under taket. De fleste av dem kommer fra kontorer, lagre og butikker og har ikke akkinkelige arbeidsklær. De arbeider over 76 timer i uken og har bare fri hver 3. søndag. Mange blir syke, men tyskerne tror de simulerer og setter dem til leirarbeid. Selv alvorlig syke er nektet å reise hjem. - I de andre leirene er det like ille og verre. Enkelte steder er veggelusulagen stor, og barakkene er stort sett utskiktet til vinterbruk. - Tyskerne har hovedansvaret for disse missforhold, men en skarp anklage kan rettes mot en rekke "norske" entreprenører som er sprunget opp under krigen og lite og ingen ting gjør for å skaffe de folk de får tildelt, levelege forhold på arbeidstedene. - JAPANS UGJERNING: Det amerikanske krigs- og marindepartement har framlagt denne rapport om ugjerninger begått mot amerikanske og filipinske tropper på Filipinene fra 3 amerikanske offiserer som har vært synlige til det før de unnslapp fra fangenskapet: "Sårete menn ble tvunget til å marsjere i brennende sol i 7 dager uten mat og vann. Mange mistet forstanden, enda flere døde - og 3 soldater ble levende begravet. Mange ble hunnet og måtte sta i solsteken i dagevis. Ba de om vann, ble de skutt. I en fangeleir døde 2 200 soldater i april og mai 1942. I en annen leir døde 3 000 f.r. slutten av oktober 1942. Den amerikanske kongress erklarte igår at hele det japanske folk må stå til ansvar. Som svar på spørsmål i Underhuset opplyste Eden: "Atter og atter har jeg gjort forestillinger, men bare fått unnvikende og kyniske svar." - Helt den britiske og japanske presse hevder at japanerne må kreves til regnskap. Times skriver: "Vi må utslette for alltid et regime som ikke begår slike uhøyheter."

2/2-44: ØSTFRONTEN: Russene inntok i år Kingisepp, den siste jernbanestasjonen av betydning foran Narva på jernbanen til Leningrad og 16 km. fra grensen til Estland. Blandt 50 andre steder som ble inntatt i dette området var en by bare 2 km fra grensen i nordøstlig retning fra Kingisepp. Lenger nord blir tyskerne drevet ut av sillerne langs Østersjøen. Den russiske Østersjøflaten støtter operasjonene. Syd for Kingisepp har russene gått over Iuga på bred front og inntatt en by 23 km. vest for elven. - I dobbeltframstøtet mot det tyske støttepunktet Juga har russene hatt ny framgang fra nordøst og øst. I framstøtet fra Novgorod har russene rykket inn i en by bare 4 km. fra dette viktige jernbaneknepunktet, Batetskaja, som også blir omgått sydfra. Nordøst for Juga har russene gjort enda et stort innhug i den tyske kilen. De rykker her fram i sydvestlig retning tvers over jembanen fra Leningrad. - I Kampene nordvest for Novo Skolniki har russene fortsatt offensiven og befridd flere bebodde steder. - Regjeringen i den ukrainske sovjetrussiske republikk er vendt tilbake til Kiev. - Fra Sveits melder at russiske fanger som har unsluppet fra en fangeleir i Karnten, har fått tak i våpen og holder seg skjult i Schwarzwald. - Den fri jugoslaviske kringkasting melder at en avdeling frivillige jugoslaver står klar til tre inn i fronten i Russland. Polske, tsjekkiske og franske styrker har alt gjort en erefull innsats på østfronten. - Om endringene i Sovjetsamveldets konstitusjon skriver en russisk korrespondent i Times: "I lønningen med det som ble kunnert i Moskva fredag om reorganisering av utenrikstjenesten betyr at Sovjetsamveldet ikke lenger vil oppdra som en enkelt makt i forholdet til utenlandske makter. Ukraina og Østersjøstatene vil f.eks. stå i samme forhold til Sovjetsamveldet som Canada, New Zealand og Australia til det britiske samveldet. Ifølge den russiske konstitusjon har de tilsluttete republikker formalt rett til å melde seg ut av Sovjet samveldet. At de tilsluttete republikker også blir uavhengige utenrikspolitisk, betyr ikke noen større endring i konstitusjonen av 1936. Reformen vil ha betydning i den militære og politiske utvikling og også innvirke på forløpet av den pols/russiske uoverensstemmelse." - En amerikansk utenrikspolitisk forening som er en politisk uavhengig organisasjon, har rettet kritikk mot den politikk Vatikanet har ført under fascismen. "Det inntrykk en får er at Vatikanet fortrakk å godta fascismen på mussolinis betingelser fram for å ta risikoene på å ta standpunkt mot den." Artikkelen er gjengitt i Moskvakringkastingen og kommentert i avisen Ivestia. - Den russiske regjeringen rettet mandag en skarpt advarsel til makthaverne i Ungarn i samband med dementien nylig av at ungarske tropper kjemper på østfronten. "Et bløff som dette fører ingen bak lyset. Det er ugyendelig bevist at 11 ungarske infanteridivisjoner og en kavalleridivisjon kjemper på østfronten. Så sent som i januar ble soldater tatt til fange fra den 12.18. 19. og andre ungarske divisjoner. Makthaverne i Ungarn oppfører et yndeligt og løgnaktig skuepill for den øvrige verden. Men opngjørets time nærmer seg." - I en lederartikel med titelen "Finnland på korsveien" skriver Times: "Den finske riksday er samlet til ny sesjon under de stadig mørkere skygger av krigshagenhetene på den andre siden av Finskebukten. Framgangen i den store russiske offensiven fra det befriedde Leningrad er dødslokken som ringer over de fantastiske håp enkelte finner har hatt om et Storfinnland skapt ut av kroppen på Russland. Det som står på spill er et helt forskjellig Finlands framtid - hvor forskjellig avhenger av hvor hurtig de finske makthaverne trekker tropene ut av denne kriga, som alt er ugyenklig tapt. Det Finland trenger er dristigere ledere med dristigere perspektiver. Timeglasset holder på å rinne ut. Finland må ikke bare bli oppmerksom på farene ved å la seg drive av sted. Finland må ha menn som ville være i stand til å sikre landet fred på de best mulige vilkår hvis de fikk anledning til det, i stedet for å påkalle enda mørkere trensler ved å holde Moskva på avstand. - Ifølge svensk presse drøftet Hitler og Quisling under møtet i Hitlers hovedkvarter stillingen i Norge sett i lys av en fortsatt tysk retrett på Leningradfronten og drøftet hvilke skritt som må tas i tilfelle Norge blir krigsskueplass. Handelstidningen skriver: "De tyske representanter understreket av det ikke kan bli sendt tyske forsterkninger til Norge. Samtalen dreide seg om i hvilken utstrekning de tyske okkupasjonsstyrker kan forsterkes med pålitelige tropper hentet fra Quislings tilhengere. Quisling skal ha uttalt at Norge vil komme i en meget vanskelig stilling hvis de tyske tropper på Leningradfronten fortsatt trekker seg tilbake. - Blandt de planer som blir diskutert av Quislings regjering er en større tvangsutskrivning av nordmann til befestningsarbeid i Finnland i det område tyskerne holder besatt. Forhandlinger skal være i gang med tyskerne om realisering av denne plan til våren. Sa sant Finnland har noe å si i det tyskkontrollerte området - og det har vært så som så med det

blir det ikke noe av planen. Finnene vet godt at det vil være en ny utfordring til Russland om tvangsexportert norsk arbeidskraft blir ansett til slavearbeid i Nordfinnland. For et års tid siden forsøkte tyskerne noe lignende, men heter ikke det tyske å sende tvangssukrevne nordmenn over svensk område, ble det sendt langs norskekysten. Finske myndigheter erklarte først at de ikke kjenner noe til saken, men senere gjorde de henstiller om at hele foretagendet skjedde ikke gjentatt. De kommer i alle fall til å passe på å bli borte fra brohodet syd for Roma og på alle avsnitt i den 5. armes hovedfront. Fra 16 km. lang strekning av jernbane Napoli/Roma. Britiske tropper er fått fram på Anzio/Albano-veien og kjemper nå i utkanten av Campo Lione. Lenger syd er amerikanerne kommet inn i utkanten av Cisterna, som før få dager siden var utgangspunktet for et meget kraftig, men misslykket tysk motangrep. Begge disse byene ligger langs Napoli/Roma-jernbanen. Motstanden langs denne linjen er innbitt. De har trukket til seg tropper fra hovedfronten i tillegg til de forsterkninger som er kommet fra områdene nord for Roma, bl.a. Firenze. Tyskerne melder at tyskerne tydeligvis har fått ordre til å holde sillingene her for en hver pris. De har trukket til seg tropper fra hovedfronten i tillegg til de forsterkninger som er kommet fra områdene nord for Roma, bl.a. Firenze. Tyskerne melder at ter amerikanske og franske styrker sine omgående bevegelser nord for Cassino. Dette tyske støttepunkt er nå praktisk talt isolert. Nær vestkysten har britiske tropper i Gariglianoavsnittet inntatt flere viktige høyder. Allierte skip fortsetter bombardement av fiendens stillinger på den 5. armes hovedfront. På den 8. armes front har allierte tropper avskåret den sterkt befestede vei Tollo/Villa Grande. - Allierte fly fortsatte mandag sine kraftige angrep mot tyske flyplasser i Norditalia. 18 tyske fly ble ødelagt mot 4 allierte. Rekognoseringssfotografier viser at ved de kraftige angrepene mot flyplassene søndag, ble 72 skutt ned eller ødelagt på bakken. Som kjent tapte allierte bare et fly. Mandag natt angrep britiske Wellington bombefly oljeraffineriene i Trieste uten tap. Store branner brøt ut. For første gang angrep allierte jægerfly flyplasser i Sydfrankrike. Tunge amerikanske bombefly har angrepet flyplassen i Klagenfurt i Østerrike. - Italienske friskarer har avbrutt jernbanetrafikken fra Roma til fronten ved Cassino. De har også flere steder sprengt i luften jernbanelinjen Roma/Firenze. - Det er meldt fra opposisjonen i Roma at tyskerne bøslaggger matvarelagre og har arrestert flere fascistiske betsmenn som forsøkte å rømme fra byen og ansvarer. Tyskerne forbereder like omfattende ødeleggelser i Roma som tidligere i Napoli. Helvetesmaskiner er anbefalet på strategiske punkter og trenete sabotører har fått sine mål utpekt. - I Genua fortsetter facistfiendtlige demonstrasjoner og streiker. 10 Gissler er skutt i Roma og 8 nær Genua. Italienske patrioter har siden juni ifjor tatt av dage over 400 framstående fascistiske embetsmenn. - WESTFRONTEN: I Januar har britiske fly kastet 10 500 tonn bomber mot Tyskland, av dem 9 300 tonn mot Berlin. Under 14 større angrep mot Berlin siden 1/11 har det britiske flyvapnet kastet over 20 000 tonn bomber med tap av 413 bombefly. Størstearten av de tyske jægerfly, 70% av Tysklands luftvern/medkanoner og lysekater, 900 000 mann i luftvernet og det sivile luftvern kjemper desperat for å begrense skadene. - Etter at forbindelsen hadde vært avbrutt i mange timer fikk Dagens Nyhet igår morges forbindelse med sin korrespondent i Berlin. Han sa: "Det er umulig å beskrive hva som er hendt i Berlin de siste dagene. Det var en ustanselig regnskur av bomber og landminer, og himmelen var opplyst av store branner over alt i byen. I enkelte gater fins ikke helger noe hus som er helt. Skjønt det ikke var noe luftangrep i natt, bar telefonforbindelsen avbrutt hele natten til tidlig på morgenen." Andre meldinger til Stockholm sier at det framleis brant i Berlin 2 døgn etter det siste luftangrepet. Bare 1/5 av febrikkene var i stand til å gjennomta arbeidet mandag morgen. Over hele Berlin er det slått opp plakater som siger at tap og slekninger og ødelagte hjem ikke brettiger soldatene til forlenget permisjon. - Flytrafikken Stockholm/Berlin ble gjennomta tirsdag morgen. Skjønt tyskerne melder at Tempelhof flyplass er uskadd, lander flyene nå på Ringsdorf flyplass 20 km. sydvest for Berlin. - Bowfighterfly fra kystkommandoen angrep igår ettermiddag tysk skipsfart utenfor norskekysten. - tap. En sterkt væpnet ~~skuta~~ minefanger ble senket og en middelstor lastebåt satt i brann. - S. TULLDINGER: 31/1: "Lillegutt til Emilie: Han gjorde regning uten vert." - "Jeg synger julokvad." - "Reven til rotten: Jeg har fått min frakk reparert." - 1/2: "Beveren til fresken: Ja oss legge på svøm."

3/2-44: ØSTFRONTEN: Den russiske offensiv i retning av Narva i Estland fortsetter. Over 40 steder til ble erobret igår. Russerne har også vunnet terreng i sydvestlig retning langs jernbanen Leningrad/Luga. Vest og nærmest vest for Novogrod nærmest russerne ses også dat viktige trafikknutepunktet Luga. Paul Winter-ton: "Trasselen mot Luga er nå meget stor. Byen er omgått i vest. I sydvest kjenner det langs byens tilgangsveier." - Det russiske framspringet sydvest for Leningrad/Moskva-banen er blitt ytterligere redusert. Tykkelsen er alt trengt over 70 km. vest for Tsjudovo. Etter hvert som de trekker seg tilbake gjennom det myrlende terrenget etterlater de kanoner, lastebiler og annet tungt utstyr. Så meget materiell faller i russernes hender på Leningradfronten at en kronikør betegner det som en ufrivillig låne- og leieavtale mellom Russland og Tyskland. - Russerne har også vunnet terreng vest for Novo Sokolniki. - Kommunikasjonen fra Moskva nevner ikke kampane i Ukraina, men tyskerne melder at russerne er trengt gjennom i stor dybde i flere avsnitt. - 85 tyske tanks ble ødelagt eller satt ut av spillet igår. 64 tyske fly ble skutt ned. - Ungarsk telegrabyrå hevder at ungarske tropper på østfronten bare gjør tjeneste som vaktmannskap ved kommunikasjonene, og at de tropper som er der er meget ferre enn de 11 divisjoner russerne sier de har identifisert. - Gen.Wasen sier: "I 1942 sto nesten 750 000 soldater fra vasallstatene på hver side. Idag, da russernes offensiv er gått inn i den 8. mnd. er det igjen bare 1/10 - 75 000 mann. I 1942 sto en italiensk armé på 10 divisjoner ferdig til å være ned på sommeroffensiven i Russland. Idag er det ikke en eneste avdeling igjen av denne den 8. italienske armé, og nesten ikke en soldat. Idag er det ikke 10 italienske divisjoner som kjemper for Hitler, men 20 tyske divisjoner som er låst fast i Italia. Av den 30. romanske armé på 30 000 mann, som i 1942 sto under kommando av Hitler, er det idag bare 5-6 divisjoner i Russland. 2-3 av disse sterkt svekkede divisjoner hjelper den 6. armé å holde linjen langs elven Bug. 2-3 andre er med i den isolerte garnisjon på Krim. Av den 2. ungarske armé, som i 1942 holdt over 100 km. langs Don, er det igjen bare 40 000 mann. De er helt demoralisert etter sine tap, men v. Mammstein har så få menn at selv disse har fått seg tildelt en meget vesentlig oppgave ved fronten. De står for tiden langs Bug nord for Vinnitsa, på høyre fløy av den 4. tyske pariserne, d.v.s. ved selve innfallsporten til Balkan. - Under stor begeistring og under utfoldelse av den mest storartete reklame kom den Blå divisjon fra Spania til østfronten i 1941 og ble satt inn på nordfronten i kamper om Leningrad. I 1941 og 42 lå de spanske tropper her sammen med tyske beleiringstrøpper, tapte stadig flere män og mistet mer og mer troen på Hitler. I 1943 begynte tilbaketrekingen, og 21/11 ifjor kunngjorde spanske aviser at de siste avdelinger var kommet fra østfronten. Bare den såkalte spanske legion er igjen for å holde fasaden ved like, og den har ikke fått merke at russerne pany er ute og går. Alt er fortalt om vasallstatene når man vet at de 750 000 mann fra 1941 i år er skrunpet inn til 75 000." - Finsk kringkasting meldte igår at det blir holdt en viktig konferanse i Tallinn, hovedstaden i Estland, mellom høyere offiserer for de tyske styrker i Estland, Gauleitere i Estland, sjefen for sikkerhetspoliti, sjefen for det estniske politi og mange andre funksjonærer. En erklæring som er utstedt på konferansen tyder på at omfattende mobilisering vil bli satt i verk i Estland, der 2 årsklasser hittil er innkalt. Etter hvert som russerne nærmer seg Estlands østlige grense, for befolkningen har ordre til å forlate grenseområdet. - Årsdagen for Stalingrads befrielse ble feiert igår. Stalingradsverdet, kong Georgs gave, ble overrakt en delegasjon av borgere fra Stalingrad ved en høytidelighet i Moskva. Men det var ikke fredag, selv ikke i Stalingrad, der krigsindustrien på arbeider for full kraft. - En betydningsfull endring i den russiske konstitusjon ble vedtatt i det øverste sovjetråd tirsdag. De 16 forskjellige republikkene i Sovjetunionen har nå adgang til å innlede direkte diplomatiske forbindelser med fremmede land og danne egne armeer som ledd i den russiske armé. Utenrikskommissar Molotov sa under debatten: "Endringen har vært mulig som følge av de individuelle republikkers politiske, økonomiske og individuelle vekst og konsolideringen av den sovjetrussiske stat som helhet." Molotov sa videre at den røde armé treffer forberedelser til å befri Litauen, Latvia, Estland, Moldau og finsk Karelen. "De vil være klart for en hver at den røde armé er i kast med oppgaver som kommer ikke bare Russland, men hele den demokratiske verden til gode." - Den tid er lengst forbi da enkelte fremmede makter forsøkte å overse Sovjetsamveldet. I løpet av krigsårene har Sovjetsamveldet stadig utvidet sine mellomfolkslike forbindelser. Under krigen er vi for første gang blitt ikke bare venner, men allierte med Storbritannia, og kommet i et like godt forhold til De forente Stater.

Konferansene i Teheran og Kairo og overenskomsten mellom Sovjetunionen og Tsjekkoslovakia har lagt grunnen til et varig samarbeid mellom Russland og dets allierte, ikke bare under krigen, men også etter krigen." - SYDFRONTEN: Nå rikanske og franske tropper har brutt gjennom Gustavlinjen på bred front. Nord for Cassino rykker de fram på bred front 7 km. bortenfor Rapidoelven. Tyskerne blix tvunget ut av velorganiserte støttepunkter, og forsvarer blir desorganisert. Amerikanske tropper rykker vestover for å avskjær e tilbaketoget fra Cassino. Amerikanske tanks står alt i utkanten av byen. - Britiske krigsskip fortsætter å bombardere tyske stillinger i Formia bak den 5.armes front. - De allierte rykker fortsatt fram i Anzioavsnittet, landingsområdet syd for Roma. Den tyske overkommando innrømmer at de allierte har trengt dypt inn i Sisternaområdet og sier at de heftigste kampane siden landgangen i Italia raser her. Brohodet er om at det er meget store styrker som er satt i land ved Anzio i de 10 dagene siden landingen. Det er temmelig sikkert at de allierte har fått i land tanks, tungt artilleri og voldsomme mengder av annet utstyr. Det har vært lite kamp, og for de allierte som har mange forskjellige ting å sette i land før styrkene kan bli skikkelig oppsatt og utstyrt, har ventetiden betydd meget. Overraskelsen sesmomentet ved landingen var en stor fordel for de allierte, og alt tidlig var det klar for alle at store styrker var satt velberget i land. Men ennå står det åpent hva de allierte landingsstyrker har satt seg som mål. Hadde de kunnet oppnå noe varig resultat ved et større framstøt ved landgangen, ville dette selv sagt vært gjort. Men et slikt framstøt måtte nødvendigvis vært utført av meget beskjedne styrker på et så tidlig tidspunkt. Det kunne nok ført de allierte forholdsvis langt inn i landet, men det ville ført til kraftige motangrep, og man hadde risikert et alvorlig tilbakeslag. Var målet ikke stort nok til å rettferdiggjøre en slik risiko, ville man vært ille tjent med en slik operasjon. Men landingen er ikke iverksatt med et defensivt formål, det vil tiden vise. - Dårlig vær har begrenset luftoperasjonene, men kommunikasjonslinjer i Italia og skip utenfor den dalmatiske kyst er blitt angrepet uten tap. 5 tyske fly ble ødelagt. - STILLEHAVET: En av de største oppfølgningene i dette området begynte søndag, da amerikanerne gikk i land på Marshalløyene, 3 200 km. sydøst for Japan Harbour. De amerikanske styrker kan imidlertid bruke de gjenerobrede Gilbertøyene som framskutte baser. De amerikanske kommunikeer har i flere dager fortalt om kraftig bombing av de japanske baser på Marshalløyene, og japanernes melding om amerikansk landgang ble ikke bekreftet før tirsdag i et kommunike fra Pearl Harbour. Admiral Nimitz Neamith, øverstkommanderende i Stillehavsområdet, opplyser i sitt siste kommunike at amerikanerne etter landgang søndag opprettet brohoder mandag på 10 småøyer i Marshallgruppen som dekker et område 800 km. langt og 500 km. bredt. Hovedangrepet ble så satt inn under delke av et sammenhengende bombardement av krigsskip og fly. Roi-øya, som har den beste flyplassen i Marshallgruppe, ble erobret, og flere landganger gjort på Kwajalein- og Namurøya, der de amerikanske styrker har satt seg godt fast og driver japanerne tilbake. Ikke et eneste krigsskip gikk tapt, og amerikanerne har hatt få falne. - VESTFRONTEN: I dagslys igår angrep tunge amerikanske bombefly med sterke jagereskorte mål i Nordfrankrike og Normandie. Det var ingen motstand av fiendtlige jagerfly, men kraftig luftvernill. 2 amerikanske fly savnes. - Mosquitofly eksport av radioapparater til Tyskland er sterkt øket den senere tid. I alt skal det være sendt 120 000 apparater. Den gang ordren om beslagleggelse kom, ble det p.g.a. mangel på lagerplass bestemt at en rekke store bedriftar kunne oppbevare apparatene for sine arbeidere og funksjonærer. I det siste er flere av disse lassene blitt tømt. - Die Deutsche Gemeinschaft in Norwegen har sendt brev til alle tyskere i Norge med anmodning om å melde seg inn i foreningen. Det blir understreket at en hver som arbeider for Tyskland har rett til å gjøre innkjøp i tyske forretninger. Men hvis man bare en eneste gang uteblir fra møtene uten tvingende grunn, mistar man retten til å handle i disse tyske butikkene, der en kan få varer som for lenge siden er forsvunnet fra de norske. - For en tid siden kom en tysk tankbåt til Oslo for å losse ved tankanlegg på Fagerstrand. Blandt mannskapet var 2 gutter som ikke var mer enn 14 år gamle. De fortalte de var blitt tatt ut av skolen i Berlin og sendt til sjøs. - Paratyfusepidemien i Kirkenes fortsetter. De tyske helsemidigheter viser stor nedsjalanse i arbeidet for å begrense og lokalisere epidemiske sykdommer. De for lenger regelmessige og nøyaktige oppgaver over antallet sykdommer, utbreddelen osv. av nuske mydigheter, men gir selv ingen opplysninger om epidemiene og annen sykdom blandt tyske tropper. Det kan derfor ikke teffes annet enn ha vært forhånd reguler.

4/2-44: ØSTFRONTEN: Stalin kunnegjorde i en dagsorden igår - året etter seirene ved Stalingrad: Tropper av den 2. ukrainske arme er gått over til offensiv nord for Kirovograd og angriper vestover. Tropper av den 1. ukrainske arme har åpnet en offensiv sydøst for Bjelaja Tserkov og angriper i østlig retning. Under 5 dagers ~~å~~ kamper har troppene i dette avsnitt brutt gjennom kraftige tyske forsvarsverk. Etter å ha rykket fram 60-75 km. har de to armeer utvidet bresjene i de to avsnitt fra 160-175 km. Som følge av disse operasjoner har troppene fra den 1. og den 2. ukrainske arme fått kontakt med hverandre i området Svenirodka og Skola, og fullstendig omringet 9 infanteridivisjoner og en tankdivisjon. Den røde arme har befridd godt og vel 300 tettbeboede strøk, blandt dem Smjela, Bognlav, Kanev, Svenirodka og Skola og 3 viktige jernbaneknutepunkter, Bobrinetskaja, Sevetkov og Nemirovka. - Et par timer før Stalins dagsorden ble kunnegjort, opplyste den tyske overkommando at knutepunktet Rovno og byen Lutsk, syd for Petemyrene og 130 km. vest for den tidligere polske grense, var evakuert. Fra offisielt russisk hold er det ennå ikke omtalt kamper på denne fronten. - Samtidig har russerne hatt fortsatt framgang i nord. Under framrykkingen mot Narva har ~~de~~ russerne gått over grensen til Estland, innatt 50 tettbeboede strøk og avskåret jernbanen Narva/Pskov. Tyskerne har tidligere evakuert sivilbefolkningen fra Narva som ligger 10 km. innenfor grensen. Den tyske marionettregjering i Estland har proklamert allmennlig mobilisering. Den estniske quisling dr. Maé sa igår: "Situasjonen er høyst alvorlig. Alle transportmidler trenges ved fronten. Vogner og hester vil bli rekvirert. Det vil trenges mye husrom for sårete soldater. Bøndene i grensedistrikten må derfor ikke brumme om de må gi fra seg sine hjem." Lenger sydøst trekker russerne sammen om den tyske basis Luga fra 3 kanter. Russiske tropper fra ~~Nat~~ Novo Sokolniki som rykker mot grensen til Latvia hadde også ny framgang igår. Etter tidligere melding sto de 60 km. fra grensen. - Om endringene i den russiske konstitusjon skriver Den Røde Stjerne: "Republikkenes nasjonale behov vil være bedre tjent med direkte forbindelse med andre land." Pravda skriver: "Dette betyr en stor utvidelse av republikkene virkefelt og er diktert av deres økonomiske og kulturelle utvikling så vel som av hele den sovjet-russiske stats interesser." Den britiske pressen har tatt mot meldingen om forandringen med bifall. Times skriver: "En dominerende faktor i tidens internasjonale politikk er at de mindre land, i alle fall i store deler av verden, har bevist sin mangel på evne til å træffe militære og komonmiske tiltak mot krigen. Den største vanskelighet vi står overfor er å forsonen den nasjonale frihets krav med den ~~ukj~~ bredere krav den internasjonale orden stiller. Sovjetsamveldet må anses som et forsøksvis skritt i retning av mellomfolklig gruppering som kan føre til en delvis, men praktisk løsning av problemet. Engstelse for at de 16 ~~19~~ fra Sovjetsamveldet vil øve stor innflytelse ved framtidige internasjonale konferanser, er absurd. Endringen i den russiske konstitusjon vil bli hilst med særlig bifall av Storbritannia, da den tydeligvis til en viss grad er inspirert av det britiske samveldes struktur." News Chronicle skriver: "Sovjetsamveldet som alt er det største føderasjonsekspertiment som er forsøkt, ~~har~~ står alt i ferd med å føye en ny fasett til denne styreform. Endringen i konstitusjonen vil antagelig utbygge samholdet mellom sovjetrepublikkene, for erfaringen viser at jo mer nasjonal frihet de enkelte deler av føderasjonen har, jo mer lojale er de overfor føderasjonen." - Den russiske rikstjäneste kunnegjorde igår morges: "2/2 overleverte den russiske viseutenrikskommissar Dekuntsov i Moskva et flagg fra nordmenn som for tiden holder til i Sverige, til brogerne i Stalingrad. Flagget er brodert av norske kvinner som er flyktet fra Hitlers britale voldsstyre, og ble overrakt av en delegasjon i Stockholm i nov. ifjord til en russisk delegasjon med oppfroding til å overlevere det ~~borgernes~~ Stalingrad på årsdagen av ~~Stalingrad~~ byens befrielse. På den ene siden av flagget var denne innskrift på russisk: "Seirens ved Stalingrad har vakt håp og beundring i millioner av hjerter." Få den andre siden var det brodert på norsk: "Frøhetselskende nordmenn hedrer heltene i Stalingrad på årsdagen for deres seir." - Den tsjekkoslovakiske republikks president, dr. Benes, talte i London igår om den nylig avsluttete russisk/tsjekkoslovakiske traktat og sitt besøk i Moskvas: "Jeg er overbevist om Sovjetsamveldets ørlighet. Avskaffelsen av komintern, den nye holdning overfor den ortodokse russiske kirkje og religionen i sin allmennlighet og den øyde fedrelandskjærlighet i hele Sovjetsamveldet er ikke politikk eller opportunistisk taktikk, men er et utslag av et en hel nasjon er blitt seg sin utvikling og sitt ansvar bevisst. Jeg er overbevist om at Sovjetsamveldet i aller høyeste grad ønsker et sterkt Tsjekkoslovakia, Polen og Jugoslavia og et uavhengig Østerrike, Ungarn, Romania, Bulgaria og Finland. Tsjekkoslovakia oppgav et ja i stand et helt utvenniskapitalistisk samarbeid.

lig forhold mellom Sovjetunionen og Polen som garanti mot tyskerne. Drang nach Osten." til slutt oppfordret har det tsjekkoslovakiske folk til revolusjonær krig i alle byer og landsbyer i Tsjekkoslovakia. Disse komiteer vil når tiden er inne danne en midlertidig nasjonalkomite som skal overta styret i landet når Tyskland seg hrutig i Bulgaria. Mange bulgarske byer er økkjært i beleiringstilstand etter at bulgarske tropper har gjort opprør mot tyskerne. Bulgarias minister i Ankara har vært i Sofia de siste 5 dgr. I Tyskland blir ministrenes diskusjon tillagt stor betydning. - I Jugoslavia har den tyske offensiv hatt så liten framgang at tyskerne har måttet trekke forsterkninger dit helt fra Hellas. Disse tropper kjemper nå i Dalmatia, der den 1. tyske alpedivisjon har lidt alvorlige tap. Folkehæren har kastet tilbake 6 tyske avdelinger i Slovenia. Et troppetog er sprengt i luften i Vestbosnia og jernbanelinjen revet opp på en rekke steder nord for Banjaluka. I et særkommunikat igår takke gen. Tito de allierte for den betydelige øking av leveransene av krigsmateriell i det siste, særlig i januar, og nevnte den støtte folkehæren fikk av britiske fly og krigsskip. - SYDFRONTEN: Det er bitre kamper både på hovedfronten og ved brohodet. Langs den 5. armes opprinnelige front står hovedkampene om Cassino. Amerikanske tropper holder nå gater i utkanten av Cassinos indre forsteder. Grepet på Gustavlinjen ble utvidet igår. Amerikanske tropper stormet toppen av Monte Mayo nord for Cassino. Presset over plathæt i retning av Monte Cairo fortsetter. Tyskerne har i all hast ført fram forsterkninger for å stanse framrykkingen mot Roma vest for Cassino. Britiske tropper har utvidet sitt brohode på Garrigianos nomdbredd. - De allierte har på ny utvidet sitt brohode syd for Roma tross kraftigere og hyppigere tysk motangrep. De heftigste kampene pågår ennå rundt Cisterna og Campo Lione. - Allierte fly har operert over kampsonen og angrepet tyske mål i Jugoslavia. - Italienske patrioter har sprengt i luften deler av Roma/Firenze-jernbanen. Enda en av de menn som var med på å styrte Mussolini - gen. Gariboldi - er blitt henrettet. - VESTFRONTEN: Over 1 100 svære amerikanske bombefly og jagere med stor aksjonsradius angrep igår Wilhelmshafen. Tysklands store orlogsstasjon og skipsbyggingsentrum. Det var liten jagerflymotstand. Bare få fiendtlige fly forsøkte å trenge gjennom jagereskorten. 9 av dem ble skutt ned. 8/14 4 amerikanske bombefly og 9 jagerfly gikk tapte. Middelstore amerikanske bombefly eskortert av allierte jageres fortsatte angrepet mot tyske mål i Nordfrankrike. Britiske fly senket 3 fiendtlige lektører utenfor Nederlands kyst. 2 fly savnes. - Britiske Mosquitofly angrep igår natt uten tap mål i Vesttyskland uten tap. Miner ble lagt i fiendtlige farvann. - De kraftige allierte luftangrep mot Berlin har fått den tyske overkommando til å begå en av sine største løsninger for å stive opp hjemmefronten. Overkommandoens kommunikat melder at under repressalietoktene 21. og 29. jan. ble London angrepet av 900 fly, hvorav 750 kom fram til selve byen og kastet over 1 100 tonn bomber. Sammenhengen er at tyskerne i det første angrepet sendte ut 90 fly, hvorav 30 kom fram til London. Det andre angrepet var enda mindre. Tyskerne oppgir selv at 34 fly savnes etter begge angrepene. - Den britiske innenriksminister Morrison har avsvart om at gassangrep mot Storbritannia ennå er en mulighet og at folk må ha sine gassmasker i orden. - SJØKRIGEN: Admiral Dönitz har nå stått i spissen for den tyske marine et år. På denne tid har han satt i gang 2 ubåtoffensiver. Den første tok til i mars og ebbet ut omkring midten av juli. Annen gang begynte i sept. I nov. ebbet den også ut. Senkingen av allierte lasteskip var mindre i nov. enn i noen annen måned siden mai 1940. I jan. år ble det senket flere allierte handelskip enn i noen måned siden sept. - Om en legger de tyske påstander til grunn. Tyskerne hevder at de senket 120 000 tonn i jan. - men selv dette forholdsvis lave tall er som vanlig en overdrivelse. Fåstanden om at de i jan. har senket 23 allierte destroyere er en direkte løgn og blir i London betegnet som intet mindre enn tapelig. - DET INTERNASJONALE ARBEIDSKONTOR har sendt Finnland invitasjon til å delta i den internasjonale arbeidskongress som skal finne sted i Filadelfia. Britiske parlamentsmedlemmer i Underhuset gitt uttrykk for bekymring. Den sa: "Finnland er det eneste av de fiendtlige land som for tiden er medlem av Det internasjonale arbeidskontor. Det er vanskelig, for ikke å si mulig, for Storbritannia å møte til en konferanse der representanter for et fiendtlig land tar del." STILLEHAVET: Også øya Namur i Marshallgruppen er erobret av amerikanerne. Flere av de omliggende øyene er også okkupert. På Kwajalein har fienden fått forsterkninger og gjør kraftig motstand, men de allierte er overlegne både i tropper og utstyr og vinner hurtig terreng. - Marshalløyene er det første området som var japansk før krigen, som er blitt angrepet av allierte landstridskrefter.

5/2-44: Nordahl Grieg er død. Han var med som korrespondent på et alliert bombe-fly under angrepet mot Berlin natten til 3. des. Flyet ble skutt ned. Nordahl Grieg ble først meldt savnet, men det er nå offisielt bekreftet at han er død. Nordahl Grieg ble bare 41 år gammel. - ØSTFRONTEN: Russerne har hatt ny framgang på nordfronten. De har nå full kontroll over kysten ved Finskebukten fram til even Narvas munning, 8 km. vest for grensen mot Estland. Flere tettbeboede strøk er inntatt under framstøtet mot Narva. Lenger nord er sovjettropper nådd fram til Peipus-sjøens østbredd. Også her har de inntatt flere steder. I den østlige del av fiendens framspring har russerne drevet alle tyskere bort fra Novgorod/Leningrad-jernbanen, og russerne har rykket fram vest for Novgorod. - Gen. Vatutins og gen. Konievs arme retter ustanselige angrep mot de tyske styrker som sitter fast i det nordvestre hjørne av Dnjeprøyningen. Stor e konsentrasjoner av russisk artilleri og sværmer av bombefly hamrer løs på fiendens forsvar. Russiske tanks driver inn stadig dypere kiler. Moskva radio sier: "Det som en gang var en maktig här er blitt til en omstreifende bande som er helt utkjørt etter 6 dagers ubrukt nederlag, og ser seg fortvilet og forgjeves om etter en vei ut. Bildet er det samme som ved Stalingrad, men i mindre målestokk! Omringingen av de 10 tyske divisjoner - omlag 100 000 mann - begynte for 6 dager siden, da gen. Vatutins arme rettet et knusende slag fra nordvest nettopp mot det punkt der v. Mannsteins motoffensiv var kraftigst, området nord for Kristinovka, og angrep mot øst for å møte gen. Konievs arme, som samtidig hamret løs fra sydøst. De to russiske armes sluttet seg sammen, og presser nå stadig tettere rundt de tyske divisjoner. Tyskerne brukte igår SS divisjon Viking som avantgarde og satte inn 12 kraftige motangrep på et døgn, men forgjeves. Motstanden er nå blitt slappere, men de nekter ennå å overgi seg. Russerne har begynt å utslette de tyske styrker. Høyere tyske officerer er alt begynt å evakuere med transportfly. 13 tyske transportfly ble skutt ned og 60 ødelagt på bakken igår. - Tysk kringkasting har ennå ikke fortalt sitt publikum om de 10 divisjonene som er avskaret. Sa sent som igår kunngjorde den av v. Mannsteins motoffensiv var lykkes. - VESTFRONTEN: Stor e styrke amerikanske bombefly eskortert av amerikanske jagerfly med lang aksjonsradius og støttet av britiske jagerfly angrep igår Frankfurt am Main og andre mål i Vesttyskland. Også denne gang møtte de bare svak motstand fra tyske jageres. Av de få som gikk opp til kamp, ble 12 skutt ned. 21 amerikanske bombefly og en jager savnes. - For annen natt på rad angrep britiske Mosquitofly igår uten tap mål i Vesttyskland. Miner ble lagt i fiendens farvann. - Mosquitofly og jagerbombefly eskortert av jageres fortsatte igår angrepene mot tyske militære mål i Nordfrankrike. Et jagerfly savnes. - Den amerikanske generalstabsjef gen. Marshall opplyste i Washington igår at over 2 000 svære amerikanske bombefly for tiden tar del i operasjonene over Tyskland og tyskokkupert område. Ødelagget av tyske industrielle bedriftet går for seg med stadig støtter fart. - Omlag 70 tyske fly kom igår natt inn over den engelske kysten. Ikke full 20 nådde fram til Storlondon. 5 ble skutt ned. Det ble voldt en del skade, og noen få mennesker ble såret eller drept. - SYDFRONTEN: Allierte tropper har slått tilbake 4 kraftige motangrep mot brohodet syd for Roma. Tyskerne led store tap. Voldsomme kamper raser framleis rundt Cisterna. - På den 5. armes hovedfront har amerikanske tropper kjempet seg inn i den nordlige utkant av Cassino. Allierte kanoner bombarderer den sydlige del av byen for å hindre tyskerne i å sende forsterkninger til garnisonen. De tyske tropper har befestet hvert eneste hus i Cassino og bygget inn kanonstillinger og barrikader under tyske lag av betong og stål. - Franske og hollandske krigsskip bombarderer tyske kyststillinger mellom bruhodet og hovedfronten. - Ved Adriaterhavet har britiske tropper av den 8. armes inntatt fjellandsbyen Torricella. - Tross særlig vær har allierte fly påny bombet jernbanekommunikasjoner i Romaområdet. Jagerfly beskytter de allierte landstridskrefter. - I Egeerhavet har allierte bombefly satt i brann et stort handelsskip, senket 4 seilskuter og bombet mål i Sudabukten på Kreta. - KRIGSFORBRYTERE I ALGERIA: En fransk domstol har nettopp avgjort undersøkelser angående brutal behandling av krigsfanger i Algeria under Vichystyret. Stor-parten av fangene tilhørte Fremmedlegionen og hadde meldt seg som frivillige ved krigens utbrudd. En leirkommandan og 8 officerer er anklaget. De blir om kort tid stilt for krigsrett. - ARGENTINA har iflg. melding fra Buenos Aires brutt den diplomatiske forbundet med Vichyfrankrike, Bulgaria, Romania, Ungarn og Danmark, omlag en uke etter bruddet med Tyskland og Japan. Alt økonomisk og finansielt samarbeid med Tyskland, Japan og områder under deres kontroll er forbudt. Argentinske laseskip i ~~Argentinas~~ /98/ yt østligste og utelandske havner har fått beskjed om å bli der de er til det kan skaffes eskorte. - Justisministeren, innenriksministeren og landbruksministeren i den argentinske regjering skal ha innsendt avskjedssøknad

men det er dementert at dette er fulgt av en regjeringskrise.- SPANIA: Roosevelt uttalte igår på en pressekonferanse: "Storbritannia og De forente Stater vil se til at Spania forholder seg nøytralt i ordets rette betydning. Jeg håper våre felles anstrengelser vil ha et gunstig resultat." Etter et regjeringsmøte i Madrid igår, der Franco førte forsetet, ble dette kongresset skjært ut. sendt ut et komunikat som understreket Spanias nøytralitet og meldte at strenge forholdsregler var truffet mot spaniere og utledninger i Spania som går på tvers av denne politikk. - Helt til torsdag hadde Franco forbudt offentliggjørelse av innstillingen av den amerikanske oljeeksport til Spania. Det amerikanske utenriksdepartementet kunnegjorde 29/1 at dette sittet var tatt etter overenskomst med den britiske regjering mens man overveier forholdet mellom Spania og De forente Stater sett i lys av de retningslinjer den spanske politikk følger. Først torsdag ble det iverksatt oljerestriksjoner i Spania. - I samband med Francos nøytralitetserklæringer i det siste peker man i Storbritannia på at da britene kjempet med ryggen mot veggen i kampen om Storbritannia, sa Madridkringkasteren 28/8-40: "Måtte Gud la Storbritannia tape likevel." - FRANKRIKE: Vichy melder at det er oppdaget en sammensvergelse for å myrde den nye minister "for offentlig ro og orden", Darnan. Blandt de sammensvorne var mange Vichyembetsmenn, blandt dem sjefen for Vichys postvesen. Han er unnsleppet, men mange andre er arrestert. Attentatmennenes hovedkvarter var i et hotell som støtte opp mot Vichys informasjonsdepartement. Det meldes om attentatplaner mot enda 2 framtredende Vichymilitærer. - Darnan hadde 3/2 gitt Vichymilitisen ordre til å sette i gang nye angrep mot de franske patrioter i Haute Savoy i samband med nye tyske krav om fransk arbeidskraft. - Den tyskkontrollerte kringkastet hadde alt i midten av januar truet fransk ungdom med nye razziaer for å komme på spor etter dem som hadde unngått tvangsarbeid, samtidig som Vichy innkalte 20 000 franskmenn fra den sydlige sone, som etter planen først skulle vært kalt inn til arbeidsleirene i april. Disse leirene sorger ikke direkte under tyskerne, men det er ikke tvil om i hvilken interesse de blir ledet. - Franske krigsfanger og deporterte arbeidere har organisert en underjordisk bevegelse i Tyskland, der det befinner seg nesten 2 millioner franskmenn. - Georges Clemenceaus sønn Michel Clemenceau er blitt deportert til Tyskland. Han ble arrestert høsten 1940 etter å ha protestert mot at Vichystyret brukte hans fars navn i sin propaganda. - STILLEHAVET: I Marshallgruppen har den amerikanske marine erobret Kwajaleinagulen, der havnen er godt beskyttet mot angrep fra ubåter. En ny landgang er foretatt noe lenger nord, og amerikanerne har stadig framgang fra sine brønner. Japanernes motstand holder på å bryte sammen. Øyene Roi og Namur og andre småøyer er nå fast på amerikanernes hender. Adm. Neamith har ustedt en proklamasjon til innbyggerne på Marshalløyene, der han melder at det nå er innført militært styre. Sivilbefolkingen vil få fortsette med sitt vante arbeid så langt krigens behov og deres egen oppførsel tillater det. - SJØRKIGEN: Amerikanske krigsskip har i begynnelsen av januar senket 3 blokadebrytere i det sydlige Atlanterhavet, i løpet av 3 døgn. Blokadebryteren Weserland ble oppdaget av et amerikansk patruljefly. Sjøstridskrefte ble tilkalt og destroyeren Somers stanset skipet med en fulltreffer. Mannskapet gikk øyeblikkelig fra bordet, og Weserland ble senket etter noen kanonkutt til. De 2 amerikanske krysseere Omaha og Suez tok straks oppfølgelsen av de to andre blokadebryterne Burgenland og Rio Grande. Da mannskapet så krysserne, senket de selv sine skip. Alle sjøfolkene ble tatt til fange. Flere baller gummi ble reddet fra vrakene. Siden 25/12 ifjor er 5 tyske blokadebrytere senket i det sydlige Atlanterhav. - EN INTERNASJONAL SKIPSFARTSKONFERANSE er foretatt av adm. Land, formannen i Amerikas sjøfartskommisjon, for planlegging av en universell sjøfartspolitikk før de endelige fredsbetingelser fastsattes. Adm. Land hevder at også arbeiderne bør være representert ved konferansen. - DET STØRSTE TRANSPORTFLY I VERDEN med en tonnasje av 100 tonn er under bygging i Storbritannia. Det vil gjøre turen Storbritannia-Amerika på 15 timer og ta 50 passasjerer. - UNNRA: Generalguvernøren, amerikaneren Lehman, opplyser at Russlands delegerte Mentsjekov, er utnevnt til "Hest-kommanderende" og dermed til leder av fordelingskontoret. Sir Frederic Leith Ross er valt til viseforemann i Europakomiteen. - Den britiske regjering har foreslått at Storbritannia skal bidra med 80 millioner pund til Unnras virksomhet - mer enn den prosent av nasjonalinntekten man er blitt enige om å legge til grunn. - VAREVENNER kan bli våre farligste fiender hvis de ikke forstår å legge bånd på sin interesse. At det hersker en viss aktivitet på vår underjordiske hjemmekontrakter noe som sier seg selv, men det er forbryterisk tapelig å si det høyt, og ingen god nordmann bør gi seg i kast med den "intelligensprøve" a plukke ut hvilke aktive er. Slå ring om våre frontkjempere ved å holde tanker og tungter i ro.

NORSK PRISBLAD
30. desember 1943.

1. årgang

r/1

I april 1940, da vi ble overfalt av tyskerne, var vårt land forsynt med større varelagre i nær sagt alle bransjer enn noen gang før. De ubudne gjester kom til veldekket bord, har ikke forsynt seg med beskjedenhet. Lagrene av industrivarar - både ferdigprodukter og råstoff - er sunket i stadig økende tempo, og enda verre er det med matvarer, klær og andre direkte livsfordringer. At det norske folk idag er underernært, er ingen overdrivelse. Særlig gjelder dette bybefolkningen. At voksne mannlige byboere har tapt ca. 20% av legemsvekten er ingen unntakelse, de som ikke har hatt et slikt vekttap er unntagelsene. Kjøtt- og ferskfiskrasjonene er illusoriske, det vi har flytt på er klippfisk og lutefisk, ikke engang spekesillen har vi fått beholde. Det vesentlige av vår store fiskeproduksjon går rett til Tyskland, enten i form av ferskfisk eller via de nyanlagte fiskfabrikker og hermetikkfabrikker, mens våre husmødre ikke vet hvor de skal skaffe middagsmat fra. Medisintranen er et skoleksemplar på utplyndringen. Nå får barna en liter tran i året og vokster ingenting. Før krigen, da alle kjøpte den tran de ønsket, eksporterte vi 97% av tranproduksjonen. Selv ikke de 3% vi før brukte selv, under okkupasjonsmakten oss av dette viktige næringsmiddel. Den eneste matvare vi har så stort lager av nå at vi sannsynligvis kan opprettholde den nævnevarende rasjon, er korn. Det skyldes dels at Tyskland har hatt en så god høst selv og har ført så store lagre fra Ukraina at de har mangel på lagerplass, dels at tyskerne har interesse av å holde oss så vidt over sultegrensen at vi kan yde et så effektivt arbeid som mulig for dem.

Nå er øyeblikket kommet da noe alvorlig må gjøres for å skaffe den norske befolkning mer kraftig og nærende føde, hvis ikke den oppvoksende slekt skal bli en mindreverdig rase. I fedrelandets interesse må hjemmekontronet sette alt inn på å skaffe alle som liger nød i landet, økete matrasjoner - i første rekke av kjøtt, fisk og smør- og her må bønder og fiskere i første rekke ta initiativet. Bøndene må systematisk oppgi til myndighetene mindre produksjon pr. mån enn de har hatt av all slags korn, grønnsaker og poteter, de må oppgi mindre melkemengde, mindre smør- og osteproduksjon og mindre antall dyr enn de har. Fiskerne må oppgi mindre fangst. Disse kommunale matresserver skal redde den norske folkerases framtid. Vi må ut av krigen med alle åndelige og legemlige krefter i behold, så vi fortsatt kan hevde oss på samme ærefullle måte som hittil over alt i verden. Dessverre har den matproduserende del av befolkningen i stor utstrekning sviktet sin plikt. De fleste har vært livende redde for ikke å leve på dagen alt fien den forlangte, og alt for mange av dem som har holdt varer unna fienden, har utnyttet sine landsmenn nød og tatt blodige ågerpriser for matvarene. Det har vært alt for mange svarte bønder og svarte mellomhandlere - svart betegner her ikke folk som selger på svartebørs, men folk som tar for høye priser - svartebørsens utskudd. Svartebørsen er livsviktig for nasjonen. Alle matprodusenter må leve mest mulig til svartebørsen, men til rimelige priser, så den allminnelige borger kan få godt av varene.

DA FØRST VI SVARTEBØRSEN OPPFYLLER SIN MISJON - A REDDE NASJONENS HELSE. Det Nasjonale Prisutvalg ble nedsatt midt i nov. p.g.a. de mange overtrødelser av den uskrevne lov om rimelige priser på svartebørsen. Et rikt materiale er samlet fra alle deler av landet. Vi har fått glimrende rapporter om bønder som har levert store kvanta av alle slags gårdsprodukter til nødlidende landsmenn og bare beregnet seg de offisielle maksimalpriser, og om fiskere som har gjort det samme. Men - vi har notert oss bønder i Akershus som har forlangt kr. 40- pr. kilo for grisekjøtt, i Østerdalen kr. 30- for oksekjøtt, på Hedemarken kr. 20- for kalvekjøtt, på Vest-Oppland kr. 25- for fårekjøtt, på Ringerike kr. 15- for hvetemel, i Hallingdal kr. 45- for smør, i Valdres kr. 25- for gjetost, i Telemark kr. 12- pr. type, alt levert på gård eller seter, uten transportrisiko. Vi har også rapporter om mellomhandlere som har fordyret varene på ublu måte og om pengesterke kjøpere som har budt hva som helst og drevet prisene opp til skade for sine medmennesker.

DISSE TRE KATEGORIER STAR I SAMME KLASSE: SLIK OPPTREDEN BLIR IKKE LENGER TALT. Det nasjonale prisutvalg vil påse at landets matprodusenter oppfyller sin nasjonale plikt nr. 1 - å leve varer i størst mulig mengde til lavest mulige priser til den norske befolkning. Prinsipielt bør alle leveranser skje til de offisielle maksimalpriser, men da disse for en rekke varer er for lave og da okkupasjonsmakten har satt straff for å leve matvarer direkte til befolkningen, tar vi hensyn til dette. Matprodusenter som ikke er særlig godt økonomisk stillet, må

må ha en viss godtgjørelse for sin risiko så de kan tjene opp et reservefond til dekking av eventuelle mulakter. Risiko for mulkt og straff er jo noe større for produsent og mellommann enn for kjøper.

Følgende maksimalpriser er fastsatt på de viktigste levnetsmidler med gyldighet fra 15/1-44. Eventuelle senere reguleringer blir offentliggjort i Norsk Prisblad

Produsentpris pr.kilo + transporttillegg 35% for inntil 50 km.avstand + mellommansfortj. 7% over 50 km. avstand.

Svinekjøtt	kr.10-	kr.13.50
Oksekjøtt	" 9-	" 12.15
Fårekjøtt	" 8-	" 10.80
Kalvekjøtt	" 7-	" 9.45
Smør	" 16-	" 21.60
Hvetemel	" 5-	" 6.75
Bakemel	" 3-	" 4.05
Havregryn	" 4-	" 5.40
Gjetost	" 13-	" 17.55
Gauda	" 8-	" 10.80
Mysost	" 7-	" 9.45

Gås	kr.12-	+ transport og mellommansfortj. uansett avstand 25 %
And	" 9-	kr.16-
Høne	" 8-	" 11.25
Kanin	" 8-	" 10.-
Rype pr.stk.	" 7	" 10-
Arhøne	" 10-	" 8.75
Arhane	" 12-	" 12.50
Røy	" 16-	" 15-
Tiur	" 25-	" 20-
		" 31.25

Egg pr.snes " 10-
Sukker inkl. alle tillegg

* 12.-

De hittil gjeldene svartebørspriser er som man vil se ved denne regulering satt betraktelig ned, i enkelte tilfeller til tredjedelen, slik at kjøp på svartebørs for framtiden ikke skal være forbeholdt rikfolk. De forskjellige varepriser er ikke alltid satt i samme forhold til hverandre som før krigen. Vi har forsøkt å ta i betraktnsing varens næringsverdi, vanskeligheten ved å skaffe den og dens anvendelighet. Prisene er avpasset etter Østlandsforhold og gjelder for hele Østlandet, inklusive Telemark fylke.

EN HVER SOM OVERTRER DISSE BESTEMMELSER, ENTEN DET GJELDER SELGER, MELLOMANN ELLER KJØPER, VIL BLI STRENGT STRAFFET FOR Å HA BRUTT HJEMMEFRONTENS SOLIDARITET OG SATT DEN NORSKE FOLKEHELSE I FARE. OVERTREDERNE VIL FÅ SIN STRAFF NÅR KRIGEN ER SLUTT. FORELØBIG VIL NAVNENE BLI OPPNOTERT AV VÅRE LOKALE KONTROLLØRER I HVER BY OG HVERT HERRED.

TIL KAMP FOR FOLKETS SUNNHET

TIL KAMP MOT UBLU SVARTEBØRSPRISER

1/2-44: ØSTFRONTE: En dagsorden fra Stalju igår meldte om en ny offensiv vei Ni kopol i den sydlige del av Dnjeprbuen. Russerne gikk til angrep nord for Krivoi-rog og nordøst for Nikopol. Under 4 dgr. kamp brøt styrker ~~med~~ den 3. Ankratinske front gjennom på en 150 km brøt front i en dybde av 45-60 km. De erobret det viktigste jernbaneknutepunktet Apostolovo vest for Nikopol og skar dermed over den siste linjen til Nikopol. 4 tyske infanteridivisjoner og 3 tankdivisjoner ble også erobret. Russerne befridde 250 steder og brøt gjennom til Dnjepr ikke langt fra Nikopol. 4 tyske infanteridivisjoner og 3 tankdivisjoner ble splittet opp. 12 000 tyskerne ble drept og 3 000 tatt til fange. Større mengder krigsmateriell ble tatt eller ødelagt. Tyskerne har lenge klamret seg til Nikopol, som har forsynt dem med over halvparten av den mangan som trenges til stalproduksjonen, opprettet brohodet på Dnjeprs vestbredd og holdt store styrker i området, skjønt den eneste forsyningsslinje til Nikopol var jernbanen vestover til Apostolovo. Denne linjen er nå stengt. - I den nordlige del av Dnjeprbuen blir stillingen for de 3 omringete tyske divisjoner stadig mer desperat. Russerne har strammet ringen enda tettere, og fienden har tapt sine siste stillinger langs bredden av Dnjepr. Tyskerne forsøk på å kjempe seg ut har vært like mislyktes som anstrengelsene for å bryte ringen utefra. Bare forsøkene på å komme til innsetting utefra kostet lørdag 3 000 falne og nesten 100 tanks. Inne i ringen blir tyskerne utslettet grupp for gruppe. 8 000 ble drept på 2 døgn til lørdag. 123 tyske transportfly er skutt ned siden onsdag. - Gen.Seidlitz, som ble tatt til fange sammen med den 6. tyske arme ved Stalingrad- formann i de tyske offiserers forening og viseforemann i de fri tyskeres forbund- rettet lørdag fra Moskva en appell til de omringede divisjoner og oppfordret dem til å unngå unødig blodsutgydelse ved å overgi seg. - De russiske avdelinger som avanserer inn i Polen, sto lørdag bare 60 km. fra den linje Hitler startet angrepet mot Russland i ~~1941/~~ juni 1941. Det betyr en framrykking på 1 400 km. fra Stalingrad. Etalin meldte lørdag i en dagsorden om erobringningen av byene Lutsk, Rovno og Sbolubov. Lutsk ligger 130 km. vest for den polske førkriegsgrensen. Rovno er knutepunkt for jernbanene til Brest Litovsk og Lvov. Over 200 tettbeboede strøk ble befridd til søndag, da russerne inntok 3 distriktsentra til sydvest for Rovno. Russerne avanserer på en 150 km. bred front gjennom vel forberedte tyske forsvarsstillinger. Tyskerne som trekker seg tilbake mot sydvest, lider alvorlige tap. Lørdag var det tatt over 2 000 fanter, en del fra den 18. og 19. ungarske divisjoner. Russenes høyre flygrykker nå mot Kowel, et knutepunkt på veien til Brest Litovsk, mens venstre flygrykker svinger sydover mot Lvov, den store tyske basis for forsyninger til truppene i Dnjeprbuen. - I nord har den røde arme ryddet hele høyre bredd av elven Narva nord og syd for byen av samme navn. og nådd fram til nordbredden av Peipussjøen. Russerne har også trengt nærmere mot det viktige jernbaneknutepunktet Luga, som også er truet av en omgående bevegelse mot Pskov. - I samband med edringene i den russiske konstitusjon er Alexander Koneitsjuk utnevnt til kommissar og utehrikske anliggender i den ukrainske sovjettrepublikks regjering. For et par dager siden trådte Koneitsjuk tilbake som visekommissar for utenrikske anliggender i Sovjetsamveldet. Her hadde han vesentlig hatt å gjøre med Sovjetsamveldets forbindelser med de slaviske nabostater - bl.a. før handlingene som førte til den russisk/ tsjekkiske traktat. Koneitsjuk er gift med Vanda Yusiljetska, som står i spissen for de polske patrioter forbund i Moskva. - Stockholm melder at den tyske sivilbefolknings i Tallinn, hovedstaden i Estland, forlater byen. Tyskerne har sendt skip fra Stettin og København for å bringe flyktningene tilbake til das Reikh. I Reval og Riga fører flyktningstrømmen til stor forvirring på jernbanestasjonene. - Estnische guerillastyrker har de siste dager avsporet 4 tyske militærtog. - Også i Ukraina guerillastyrker har de siste dager avsporet 4 tyske militærtog. - Også i Ukraina trekker den tyske sivilbefolknings seg vestover. Mange av de tyske som hadde slatt seg ned ved Svatohavet, har iflg. tysk telegrambyrå tilbaklagt de 1 600 km. tilbake til fots. - Det russiske telegrambyrå Tass erklærer offisielt at de meldinger som den siste uke har versert i den nøytrale utenlandske presse om at separatfredsunderhandlinger er i gang mellom Sovjetsamveldet og Finnland og at Sovjetsamveldet skal ha stillet Finnland et ultimatum, ikke på noen måte stemmer med virkeligheten. - Polske patrioter har tatt livet av den mest fryktate og innflytelsesrike tyske Gestapo-sjef og SS-mann i ~~Polen~~ Polen, gen. major Kutsjera, sjef for SS, sjef for Gestapo og sjef for det tyske politi i Warszawa i omegn. Han ble drept av en bombe på gaten i Warszawa 1/2 sammen med 5 andre tyskere. Som represalier myrdet tyskerne 100 polske gisler og lot likene ligge i gatene til advarsel. Warszawa er iltagt en mulkt på 100 mill. zloti. - Empførsending fra den polske undergrunnsbevegelse som kom til London nylig, sa: "Mange tusen tyskere er dømt til døden av den polske ~~undergrunnsbevegelse~~ underjordiske domstol, og dommene er sekvert i løpet av siste år. Blandt de dømte er sjefen for det tyske arbeidskontor Hoffmann som ble skutt på sitt eget kontor midt i en stor bygning utstyrt med

alarmklokker og bevoktet av mange vepnede politifolk." - **BALKAN:** Den unfulgte umiddelbart på mledingen om at den ungarske riksday ønsket å trekke de ungarske tropper tilbake fra østfronten. Folk i Bulgaria blir mer og mer nervøse over muligheten for militære operasjoner på Balkan, særlig i Bulgaria. Istanbul melder at den gruppe bulgarske deputerte som tidligere støttet regjeringen, nå har sluttet seg til den gruppens opposisjon som krever en ny regjering og en endring i Bulgarias politikk. - Moskva radio angrep igår Bulgaria fordi det tar del i kampanjen i Jugoslavia og hjelper tyskerne i Russland. Et klaringen av Bulgarias statsminister om at Bulgarias politikk er defensiv, har til hensikt å føredet bulgarske folk bak lyset. Moskva hevdet at den bulgarske regjeringen har besluttet å sende 2 divisjoner til mot det jugoslaviske folk i stedet for å stanse terrorkampanjen i Jugoslavia. "Hele Bulgaria er stillet til de tyske troppers rådighet. Hvilken verdi har da Hitlers bulgarske laksiers forsikring om at de ikke tar del i krigen mot Russland og Jugoslavia." - I Jugoslavia har patriotstyrker skåret over jernbanen mellom Luhljana og Fiume. Det er ikke lykkes tyskerne å splitte opp denne. Tyske styrker i Øst- og Vestbosnia. - Moskva melder at den russiske regjeringen har avslått et forslag fra den jugoslaviske regjering i Kairo om en vennskapsavtale, da motsetningsforholdet mellom Titos og Mihailovitsj's styrker for tiden gjør forholdene i Jugoslavia for uklare til at et slikt skritt vil være gunstig. - **SYDFRONTEN:** De voldsomme kamper på begge fronter i Italia har ikke ført til noen endring av betydning for noen av partene. Etter å ha slått tilbake kraftige motangrep der tyskerne hadde satt inn alle de elitetroppene de hadde til rådighet, har de allierte i brohodet syd for Roma omgruppert sine stillinger i påvente av nye og enda kraftigere motangrep. For første gang under det italienske felttog er det tatt fanger fra "Himmelfors egen brigade". - Lenger syd er det forholdsvis stille etter "fra hus til hus" kampene i Cassino. De allierte tropper står på 3 sider av byen med utsikt over hovedveien til Roma som går ut fra byen i vestlig retning. Denne veien er den siste rettlinjen tyskerne har. Man tror det framleis er betydelige tyske styrker i Cassino med mange dagers forsyninger av mat og ammunisjon i befestete stillinger i husene. - Det viktigste kommunikasjonsmål som er angrepet av allierte fly de siste dagene er Antiorviadukten i Sydfrankrike. Også den tyske flåtebasis i Toulon ble angrepet. I Adriaterhavet har britiske kryssere senket 4 skonnerter og bombardert tyske mål på de jugoslaviske øyene Var og Corcula. - **DEN BRITISKE MILITÄRMISJON** som har drøftet forskjellige militære spørsmål med tyrkiske militære ledere, er nå reist fra Ankara. Konferansen betegnes som en naturlig følge av forhandlingene i Kairo. - **VESTFRONTEN:** Store avdelinger svære amerikanske bombefly angrep lørdag 6 tyske flyplasser i Midtfrankrike. Minst 36 tyske fly ble ødelagt på bakken i tillegg til de fly som ble ødelagt i hangarene. 10 tyske fly ble skutt ned under luftkamper. Britiske bombefly, også eskortert av jagerfly, angrep samtidig flyplassen ved Bouvartelle i Nordfrankrike. 7 tyske mål langs Kanalkysten ble også angrepet. 12 allierte fly savnes. 10 tyske fly ble skutt ned. - Søndag fortsatte angrepene mot tyske flyplasser i Midtfrankrike og tyske mål i Pas de Calais. 17 tyske fly ble ødelagt mot 11 allierte. Amerikanske tungt bombefly, britiske Mosquitolfly og jagerbombefly, alle med jagereskorte, tok del i angrepene. - Et Mosquitofly av kystkommandoen med norsk besetning skjøt ned et tysk sjøfly utenfor norskekysten. Sjøflyet svarte ikke på ilden fra Mosquitoflyet, men dalte brennende i sjøen. Trefningen fant sted nær en liten norsk kystby, og flyverne kunne se folk stå i døråpningene og vinke til dem. - Britiske fly fikk inn treff midtskips på en minifeier i en havn i Bretagne. 3 fly savnes etter dagens operasjoner. - Britiske Mosquitolfly angrep både fredag og lørdag natt uten tap mål i Berlin og Vesttyskland. 2 tyske fly ble skutt ned. - Noen få tyske fly var over England tidlig igår morgene. Noen få bomber som ble kastet krevde ingen ofre og voldte liten skade. - Av de 79 tyske flyene som var over Storbritannia natt til fredag ble 9 ødelagt - ikke 8 som før oppgitt - altså over 12 % av angrepssstyrken. - **STILLEHAVET:** Nesten hele Kwajalein-Atollgruppen er nå på amerikanernes hender, etter at 3 øyer til ble erobret lørdag, bl.a. Kwajalein, den største øye i Atollgruppen. Amerikanerne har nå en ankerplass som er sikker mot angrep fra ubåter, 2 sjøflybasar og en rekke flyplasser, som alt er tatt i bruk. Amerikanske fly, som hovedsakelig opererer fra hangarskip, fortsetter de vidtspredte angrepene på andre av Marshalløyene. De japanske flåtebasar Truk og Nurilo i Karolineøyene er nå innenfor rekkevidde av amerikanske fly. - **SØMFELDINGER:** 5/2: "I år er det skuddar. Kan skjønne det er glatt." "Haren til gaupen: Trekk opp en flakke." "Men Thomas Rye var ikke død." - 6/2: "Villkatten til pinnsvingst: Du står som på naler." - 7/2: "Mons til Ø" "Fra Mons til Ole: "La Norge fylle våre hjerter."

ØSTFRONTEN: Russiske tropper har nærmest seg Nikopol fra øst. - Det var igår kamper i byens utkanter. Russerne har gått videre med sitt framstøt over jernbanen vest for Nikopol i retning av Dnjepr syd for byen. Apningen er nå bare 15 km. bred. Utslettingen av de 5 tyske divisjoner som har vært avskåret, fortsetter. - I det nordlige avsnitt av Dnjeprbuen har russerne igjen strammert ringen rundt de 10 tyske divisjoner som er avskåret nær Tsjerkassy. 5 beboede steder til ble erobret igår. Tyskerne i det omringet område blir bombet og bombardert og antrept inne i linjen av russiske guerillastrykker. Tyske offiserer som er tatt til fange, sier, at de forsyninger som kommer med de få transportfly som greier å lande, på langt nær strekker til. Flyplassene inne i ringen er bombet så de er helt ubrukbar. Hitler har i en spesiell dagsordre til de omringede tropper bedt dem holde ut til siste mann. - I strøket nord og nordvest for Novo Sjolniki har den røde hær okkupert 30 steder til og fortsetter ofensiiven. Lenger nord har russerne rykket nærmere Luga. Flere steder syd for Siveski er erobret. - Russerne er nådd fram til byen Nervas østlige forsteder. Disse forsteder ligger på den østlige bredd av elven Nerva, mens storparten av byen ligger på vestsiden. Hele østsiden av elven fra Peipussjøen til Finskebukten er nå ryddet for tyskere. - Tyskerne tapte igår 53 tanks og 72 fly. - Under 2 ukers kamper på Leningradfronten har tyskerne tappt 40 000 mann i faine og over 3 000 i fanger. - Gen.Wesen skriver: "De 3 siste uker har russerne benyttet seg av mange og forskjellige angrepsmetoder. Ved Leningrad frontalangrep mot de mest fryktinngydende forsvarsverk, fordi det ikke var noe valg - i retning av Rovno mer åpen krigføring med dype gjennombrudd av bevegelige styrker over en front som var tynt bemannet - syd for Kaniev med kraftige angrep mot en farlig kile og mot en fiende som gjorde meget sterkt motstand - lenger syd kraftige angrep mot tilstøtende avsnitt for å framvinge forsvar på bred front. - V.Mannstein har de siste uker ikke kunnet innbilde noen at han hadde kontroll over slagets gang. Det beste han kan gjøre nå er å løpe sammen fronten med de reserver det er mulig å skaffe. Først og framst må tyskerne gjøre alt de kan for å sikre Lvov. Taper de Lvov må all jernbanetransport på sydfronten gå over Romania og Ungarn, som har meget dårlige jernbaner. - Enda verre for tyskerne er det som skjer på selve slagmarken. - tapet av de divisjoner som er omringet syd for Kaniev og nord for Nikopol, og tapet av de store formasjoner som uten nytte blir kastet inn i kampen for å avverge en ulykke som er en katastrofe for tyskerne på det næværende kritiske tidspunkt av krigen." - Store styrker russiske bombefly rettet søndag natt et kraftig angrep mot Helsinki. Militære og industrielle mål ble bombet. Det oppsto over 30 branner og det var mange eksplosjoner. Store branner ble observert nær gassverket, de militære barakker, den elektriske kraftstasjonen, jernbanens hovedstasjon og skiftetomtene. Nær skipsmøkkene veritene, tørrdokkene og monteringshallen for motorer sås svære eksplosjoner. Oppklaringsfly meldte igår at det framleis brant i Helsinki som var dekket av røk. 4 russiske fly savnes etter angrepet. Pinsk kringkasting melder at over 200 fly deltok i angrepet. - Paul Winterton skriver fra Moskva: "Betydningen av endringen i den russiske konstitusjon må ikke overvurderes. De forskjellige sovjetrepublikkers arméer går framleis inn som ledd i den røde hær. Ikke noen individuell sovjetrepublikks utenrikspolitikk vil i vesentlig grad skille seg fra Samveldets." Den tyske kringkasting som har betegnet endringen i den russiske konstitusjon som en triumf for Sovjetsamveldet, sendte igår ut denne melding på russisk: "I Teheran forlangte de allierte øyeblikkelig betaling av Stalin for krigsleveransene til Russland. Stalin må betale ved å omdanne republikkene til engelske og amerikanske kolonier." - **BALKAN:** Moskva melder at de bulgarske Svartehavshavner er fulle av tyske tropper som evakuerer fra Krim. For å gjøre plass for dem har mange av innbyggerne måttet flytte. - Flere høyere bulgarske embetsmenn, bl.a. en tjenestemann i finansdepartementet, er blitt avskjediget fra sine stillinger fordi de ikke er vendt tilbake til Sofia etter luftangrepet lørdag. Den bulgarske regjering har opprettet et nytt militært politi under ledelse av innenriksdepartementet. Det består av utvalgte menn fra hæren, og deres viktigste oppgave er å utsøke risikarebevegelsen som stadig griper om seg over hele landet. - Ankara melder at regjeringen Antoșevska har forbudt flyktninger fra Transjøstria og Transarabia å flykte inn i de store byene. Man er i ferd med å evakuere regjeringsbygningene fra Bucuresti og sivilbefolkingen fra havnebyene Constanza og Galatz. - I Jugoslavia har risikarene blokert jernbanelinjen fra Serajevo østover gjennom Visograd. Denne linjen som nylig ble avskåret av jugoslaverne, er nettopp satt i stand igjen. Jugoslaverne har også avskåret jernbanelinjen fra Serajevo til Adriaterhavskysten og ødelagt et tysk tog. Harde kamper raser i provinsen Like i Kroatia. - **SYDFRONTEN:** Allierte tropper ved Anziobrohodet har slått tilbake nye tyske motangrep utført av uthvilte tropper som nettopp er kommet fram, bl.a. 715. tyske infanteridivision som tidligere var stasjonert i Sydfrankrike. I området ved Caraceto oppdaget britisk artilleri søndag at tyskerne gjorde forberedelser til et angrep i stor målestokk, og splittet styrkene før angrepet kunne begynne. Nær Ciesterna har amerikanerne vunnet tilbake noe terreng under motangrep og tatt 300 fanger. - Tyskerne hadde tidligere trengt over Anzio/Albano-veien og avskåret framstøtte britiske tropper. Det har nå lykkes britene å komme seg ut av fellen. Fienden ble tilføyd svært tap. - Casinoområdet har amerikanerne framstøtt nædd et punkt bare noen få hundre meter fra Monte Cassi.

no. Alliert artilleri bombarderer tyskernes stillinger på fjellet. Ved Adria-
terhavet har den 8. erne inntatt ~~Ypres~~ 2 landsbyer. - Hele mandag ~~før~~
fortsatte allierte flystyrker angrepene mot tyskernes jernbanelinjer og veier.
-- Vatikankringkasteren meldte igår kveld at fascistpolitiet nær krenket Vati-
kanets territorium. Under ledelse av dr. Pietro Caruso, som for 3 dager siden
ble utnevnt til sjef for politiet i Rom, trengete politistyrker seg inn i St. P.

St. Paul-Basilikaen. Vatikanet har rettet en formell protest til myndighetene.
- Den tyskkontrollerte radio Roma opplyser at over 200 mennesker er arrestert i Firenze under en razzia igår for å skaffe folk til tvangsarbeid. Den tyske ambassadør i Italia har foreslatt for Hitler å foreta en radikal omlegging av administrasjonen i den besatte del av Italia, slik at et apent og fullstendig okkupasjonsstyre blir opprettet og fascistene fjernet fra de viktigste poster.
FRANKRIKE: Fra Haute Savoy er det kommet mange meldinger om Darnans felttog for å utslette friskarene der. Svenska Dagbladets korrespondent melder at det er foretatt mange arrestasjoner i Annesy-distriktet, men det ennå ikke kommet til noen virkelig kamp. Den sveitsiske avis La Suisse melder at mange av Macki-soldatene var blitt advart på forhånd og hadde kommet seg bort.- **STILLETT**
HAVET: Amerikanske krigsskip har for første gang angrepet den japanske fly- og flatebasis på Faramusjir i Kurilene omkring 100 km. nord for selve Japan.

Amerikanske krigsskip har for første gang angrepet den japanske fly- og flatebasis på Faramusjir i Kurilene omkring 100 km. nord for selve Japan. De møtte bare svæk motstand fra kystartilleriet, som først trodde det var luftangrep og senere trodde det var invasjon igåver. Derfor innstilte kanonene mot stranden. Endelig ble sammenhengen klar, men heller ikke da lyktes det å trefe noe amerikansk skip. Samme natt ble Faramusjir og nabøya bombet av amerikanske fly. - I Marshallgruppen er 19 av de 32 små koralløyene som danner Kwajolein-Atollene på amerikknernes hender. Japanerne har lidt større tap under disse operasjonene enn noen gang tidligere i Stillehavet. De andre Amerikanske krigsskipene har senket 6 japanske skip på til sammen 22 000 tonn av en konvoi på 9 skip utenfor Sydkinas kyst. - SØKREGEN: Et nybygd amerikansk hangarskip på 25 000 tonn ble sjøsatt igår - det 8. siden Amerika kom med i krigen. Et amerikansk slagskip og 3 lastebåter gikk av stabelen dagen før. De første 5 uker har amerikanske krigsskipene sjøsatt 135 lastebåter. Kanadas statsminister Mackenzie King har opplyst at skipsfarten over Nordatlanten nå er praktisk talt 100 % sikker. Den britiske marineminister Alexander har hyllet Kanadas marine og flyvåpen i ordførerens innsats i kampen om Atlanterhavet. Mannskapene i Kanadas marine er blitt 4-doblet siden krigens utbrudd, slik at den nå har nesten like mange folk som den britiske marine hadde før krigen. Kanadiske marineiartøy utgjør 2/5 av eskorten for konvoyene over Nordatlanten. I januar satte Londons assurandører ned krigsassuransen for sjøreiser ned 2 ganger på en uke. - Med destroyerne Hume-dale og Holcombe som ble meldt senket i siste halvpart av januar er 113 britiske destroyere gått tapt under krigen. En del av de tapte destroyerne var kanadiske. Dette krigsbrøttet har ut hadde Storbritannia 200 destroyere. Om lag 1000000

ut hadde Storbritannia 200 destroyere. Om lag halvparten er også gått tapt. Ifølge tyske og japanske påstander skal Storbritannia ha tapt eller fått satt ut av spillet mer eilerminare for godt 500 destroyere. Så liten hjelp som denne påstårte seiren har vært til for tyske ubåter og andre tyske skip, må tyskerne og japanerne tydeligvis regne med at nybyggningen av destroyere i Storbritannia under krigen har vært mildt sagt imponerende. - Den britiske marine har siden krigens begynnelse eskortert 40 store konvoier med 2 mill. soldater via Sydafrika uten tap av skip. - En tysk ubåt ble nylig senket i Atlanterhavet av et amerikansk eskortefartøy og destroyere etter 27 timers jakt. - DEN UAVHENGIGE NEGERREPUBLIKK Liberia i Vestafrika har erklært Japan og Tyskland krig. CHILES regjering har likvidert to tyske banker. VENEZUELA har stilt sine råstoffressurser til de forente nasjoners disposisjon. Etter De ior ente Stater og Sovjet samveldet er Venezuela verdens største produsent av bensi sin. - EN INTERNASJONAL KOOPERATIV KONFERANSE er holdt i Washington. Til stede var representanter for 23 nasjoner og Det internasjonale arbeidskontor, Norge var representert ved Anders Fjeldtsd og finansråd Ø. Colbjørnsen. Konferansen gjaldt internasjonal kooperativ gjenreising, særlig innen handel og industri, Planer ble lagt for et internasjonslt samvirkelag, med to avdelinger for handel til å begynne med - en for matvarer og en for petroleum. Når forholdene ligger til rette for det, en internasjonal bank. Det ble slått til lyd for å danne en kooperativ avdeling innen Unnra, slik at samvirkelagene i de forskjellige land kan ta over en vesentlig del av fordelingen av arbeidet i samband med gjenreisingen, og foreslått at Unnra oppretter et fond for å bistå samvirkelagene i de herjete land med kapital. - DANMARK: Eden talte som æresgjest ved et møte i dansk/engelsk ~~forening~~ forening 1. Han minnet om danske ~~folk~~ folks inn- sats i kampen og sa: "Det er rett og riktig at danske skip nå føreført flagg den danske hjemmefront, ~~og~~ som sammen med de andre okkuperte lands hjelper til å svekke nazismen" og sa: "De danske patrioter på hjemmefronten er soldater i de forente nasjoner rekker. Storbritannia kan godt først kon Christians vanskelige stilling, og har aldri tvilt på det danske folks virkelige innstilling. Når friheten time slår, vet vi at det danske folk vil være med på å rette det knusende slag mot vår felles fiende." Formannen i det danske råd, Christmas Møller, hyllet deretter Storbritan ia: "Vi glemmer alari hva alle små nesten helt alene. Jeg hører til de som tror det britiske verdensrike er den makt som kan gjøre mest for å binne verden sammen. Små land ser med tro og opp til Storbritannia og dets store menn." (O mottatt 4)

2-44: ØSTFRONTEN: I 2 dagsbefalinger igår kulingjorde Stalin at Nikopol - den store gruvebyen, kjent for sin rikdom på mangannmalm - er erobret, og at tyskerne brøde på sydsiden av elven ~~Øst~~/utslettet, like overfor Nikopol er utslettet dette brohodet var 120 km. langt og 35 km. dypt. Under kampene ble over 15 000 tyskere drept og over 2 000 tatt til fange. Et stort bytte falt i russernes hær under bl.a. 53 tanks, over 200 kanoner og nesten 2 000 biler. - Nikopols fall har fråtatt de omringete tyske divisjoner deres eneste støttepunkt og forsyningsbasis av betydning. Tidligere meldinger sier at de tyske styrker trakk seg tilbake i full forvirring under vekten av det konsenterte russiske framstøt. En tysk avdeling som forsøkte å komme unna i myren ~~nesten~~ for Nikopol, ble avskåret og utslettet. - Fra Nikopol har tyskerne fått ~~nesten~~ 50 % av manganen til den tyske krigsindustri. Mangen er nødvendig for all stalproduksjon - og tyskerne har ikke anledning til å erstatte tapet fra andre kanter. - Ringen rundt de omringede tyske divisjoner i den nordlige del av Dnjeprbuen er igjen strammet. 9 steder til er beiridd. Russerne har påny med hell avvist angrep av tyske tanks og infanteri som forsøkte å bryte gjennom til de omringet divisjoner. Tyske rne i dette frontavsnitt er utsatt for store lidelser. - Nord og nordvest for Novokolniki har russerne hatt framgang i framstøtet mot Latvia. Russerne har også gått frem mot Luga i området ved Seberski. Blandt de steder som er blitt erobret, er jernbanestasjonen Tarkovitsj, 30 km. nordøst for Luga på linjen Leiningrad/Dne. I Estland har russerne ført tungt artilleri fram til den nordlige del av byen Narva og bombarderer resten av byen. - I Latvia har tysker innkalt 2 årsklasser til til militærtjeneste - klassene 19 og 21. I Estland er en ny forordning at gutter på 14-16 år og høker på 14-20 skal slutte seg til forsvarsorganisasjonene som brannvesenet, hjelpepolitiet og lignende. - Lord Hull sa ved en pressekonferanse i Washington igår: "Amerika har nylig sentatt sin advarsel fra flere tidlige leiligheter om at den finske regjering må bære hele ansvaret for samarbeidet med Tyskland og en fortsettelse av krigen mot Amerikas 2 allierte, Sovjetunionen og Storbritannia. - Den finske statsminister Linnkomis er syk for tiden, og Tanner - den mest ytterliggående nazist i den finske regjering - fungerer som statsminister i hans sted. - Italia skriver idag: "Oppgjørets timer nærmer seg. De finske imperialister vil gjen synligvis få se den røde hær utenfor Helsingfors porter en dag." - BALKAN: Andre melder om nye tilfelle av mytteri i de bulgarske garnisoner. Fra Sofia opplyses at 14 embetsmann er blitt avskjediget for ikke å ha gjort sin plikt - har unnlatt å vende tilbake til Sofia etter briternes flyangrep. Blandt de skjedigte er også sekretær i det bulgarske handelsdepartement. - SØRFONTEN: Etter en ukes volusom kamp holder amerikanerne nå 1/4 av Cassino. Det har vært stort mannefall på begge sider. - I Anziobrohodet fortsetter de allierte tropper å beiste sine stillinger mens de blir beskutt av tysk artilleri i Albanoasen. Ere mindre motangrep ble slått tilbake. - Tyskerne sendte opp 120 jager- og gerbomberfly mandag for å angripe allierte stillinger i brohodet og skip uten or kysten. 19 av dem ble skutt ned, 1 alt tapte tyskerne i løpet av dagen 24 y og 9 glidefly. De alliertes tap etter dagens operasjoner som omfattet angrep mot skiftetomtene i Viterbo og oljetanks i Livorno var 5 fly. - Tyske stupmbefly angrep mandag et amerikansk hospital i Anziobrohodet. 26 mann ble drapet og 43 såret. Teltene var alle tydelig avmerket med røde kors. 1 Iflg. melding fra tysk telegrambyrå er 5 av 6 britiske krigsfanger som unnslapp i Italia, blitt tatt til fange på ny og dømt til døden. Den britiske regjering har bedt den makt som ivaretar Storbritannias interesser i Tyskland om å sikre alle sakens fakta snarest mulig. Iflg. Genferkonvensjonens kap. 66 må dødsstraff av krigsfanger ikke eksekveres før minst 3 måneder etter at dommen er avgjort. SPANIA har nå frigitt 6 av 7 italienske handelsskip, som da nå har vært holdt tilbake i spanske havner. 3 av dem er alt stukket til sjøs, og den ene er klar til å følge. Noen opplysning om de spanske italienske krigsskipene i spanske havner foreligger imidlertid ikke. Det 8. handelsskipet blir aldri tilbake p.g.s.. en teknisk uoverensstemmelse om eiendomsforholdet. - VESTFRONTEN: Store styrker amerikanske flyvende festninger eskortert av jagerfly med lang aksjonsradius bombet igår mål i Frankfurt am Main for 3.000 på 11 dager. På tilbaketurten angrep de fra lav høyde lokomotiver og andre mål, Mål i Nordfrankrike ble angrepet hele dagen fra deggry til ute på kvelden. Eskorterte bombe fly, som gikk til angrep fra lav høyde under liten motstand fra fiendtlige jagerfly. Under formiddagens angrep deltok 200 middelstore Maxader bombe fly. Det var det 6. angrepet Marauderfly rettet de siste få dagene sen å tape et eneste fly. Angrepet / Operasjonene - angrepet mot Frankfurt ble regnet - kostet de allierte 25 fly. 21 tyske jagerfly ble skutt ned, - Natt til tirsdag bombet Mosquitofly mål i Vesttyskland og Nordfrankrike uten å lide 1.000 om de 4 TYSKE BLOKADEBRYTERNE som de siste 6 uker er senket av allierte og sjøstridskrefter opplyste en målsmann for departementet for økonomisk krigføring igår at de var på vei fra det fjerne østen til europeisk havn med ca. 36 000 tonn rågummi og 10 000 tonn tinn.

BØRGERVAKT: "Den fri norske brasse": Tusener på tusener av gode nordmenn er de siste måneder blitt utskrevet til såkalt borgervakt på jernbanen. De fleste har møtt fram etter innkalling og har fullført vaken, først og fremst fordi de ikke vil utsette andre for å bli innkalt ved å unnlate å møte selv. Det viser seg at dette er uholdbart. Alle blir tatt i tur og orden likevel. En hjelper ingen ved å møte fram. Men det er også andre og mer viktige grunner for å gjøre slutt på borgervakten. Utskrivingen skjer i henhold til Quislingloven av 8-42 til vern mot statsfiendtlige eller partifientlige handlinger. Denne loven bestemmer at det skal utskrives personer som er misstent for statsfiendtlige handlinger eller på grunn av sin politiske holdning anses som en fare for at slike handlinger forøves. Stats- og partifientlig er alt som skader tyske interesser. Adskilige mennesker holdes på denne måten som gisler for handlinger. Skrivingen gjaldt utbedring av skaden etter luitangrepet mot Oslo. Siden har det vært utskrivinger på alle kanter av landet til jernbanevakt, bryggevakt osv. til vern mot sabotasje. Det tilkommer ikke fredelige borgere å bekjempe sabotasje. Det er de tyske okkupasjonsstyrkene sak. Loven er folkerettstridig og har i første rekke til formål å sikrere gode nordmenn. Men ved å møte fram etter opphevelser anerkjenner vi på sett og vis at vi har råkt til å rette oss tydelig nok at hensikten er å terrorisere befolkningen. Flere nordmenn er alt blitt drept under jernbanevaktens, og andre er blitt lemlestet på det støyeste. Alle er på det rene med at det hverken blir øvet mer eller mindre sabotasje om folk går vakt. I stor utstrekning har de enkelte vært forelagt en erkla ring til underskrift som det er meningsløst å sette navn under. Ofte må de være langt borte fra hjem og arbeidsplass, på egen kost og uten at det er sørget for losji i flere uker. Men mest alvorlig er de følger dette kan få for fram tiden, om en ikke nå sørger for å gjøre slutt på borgervakten. Denne gang er det jernbanevakt. Neste gang blir kanskje folk satt til vakt ved andre krigsviktige anlegg. Til slutt blir de kanhende satt på utsatte steder for å hindre krigshandlinger. Ved å sette nordmenn først vil fienden muligens tro at de kan hindre angrep av fallskjermtropper og andre militæravdelinger. I den siste tid har den følelse bredd seg mer og mer blandt folk at det vil være overdig å for å utsette seg for livsfare og vanære ved å følge Quislings direktiver om borgervakten. Stopper vi den ikke nå, kan den utvikle seg til allminnelig mobilisering. Parolen for alle gode nordmenn er fra nå av: Ingen møter opp etter

ØKSNEVAD, forts.: - stadig tiltagende hervedommene på alle hav, for oppslutningen om de alliertes sak fra flere og flere stater for de alliertes tiltagende øy gende overlegenhet i luften som innledningen til en ny offensiv med alle våpen fra vest. - Ingen tviler på det tyske folks utholdenhets og offermot. Ingen overvurderer den moralske virkning av bombeangrepene på den indre front. Men ingen kan heller se bort fra at det tyske folk vet at det går verre og verre tilstander i møte. Bevisstheten om at De forente Stater alene er opp i en produksjon av 100 000 fly om året gir noen hver noe å tenke på, både dem som er hjemme og dem som står under vapen, langt borte fra de bombete områder. - Luf ten er ikke beskyttet fra vest. Fronten mot øst kan ikke holdes på noe punkt, enten vikinger er med eller ei. Derfra ruller togene hjemover med sårete mens hundre tusener blir drept eller tatt til fange. For hver dag som går blir partidagtale enn et rop til vestmaktene om hjelp mot Russland, hjelp mot en russisk - en alliert - seir. Ennå later han som han tror at han skal kunne sei re ved å splitte. Han innrømmer med sitt nødrop at Tyskland ikke kan føre sin krig mot Russland, England og Amerika fram til seir. Det er noe vi alle vet, og det er i denne bevissthet de hærtatte folk vil klare også den siste del av sitt martyrium.

I DEN STORE FANGETRANSPORTEN som avgikk til Tyskland 9/12 var 3 kjente idrettmenn - fotballspilleren Reidar Kvammen, skiløperen Arnold Kongsgård og stu piske teater. - Pastor Olf Christofieren, distriktsforstander og formann i Metodistkirkenes styre og dr. i teologisk ved Uppsala universitet, er arrestert og sitter nå på Grini. - EKSPLOSJONEN I OSLO HAVN 19/12: Det er ikke framkommet nære de ammunisjon som var reddet fra Filipstad og senere anbrakt i et tysk skip i Bundeifjorden, fortsatte å eksplodere. Dette bekrifter formodningen fra norsk side at eksplosjonen skyldtes tysk sabotasje eller et hendelig uhell. Arbeiderne hadde på forhånd fått beskjed om å behandle ammunisjonen med forsiktighet ved lossingen, da man aldri kunne være sikker mot fabrikasjonsfeil. - Tross lykken har tyskerne fortsatt å losse ammunisjon midt i byen. 20/12, dagen etter katastrofen, ble det losset 1 500 tonn ammunisjon ved Utstikker II

ØKSNEVAD 6/2-44: Det ble ingen ny statskraft denne gang heller. Mellomakten fortsetter - og det er et selsomt mellomspill. Ingen vil kjennes ved Sverre Riisnæs' mobiliseringsplan. På offisielt tysk hold forsikres at hverken tyske eller norske myndigheter noen gang har hatt eller har planer om å sette ut i livet de forholdsregler som er anført i dette angivelige memorandum, eller tiltak av lignende art. Man vil "fortsatt følge den ordning av innsats av nordmenn med våpen i hånd bane kan skje på frivillig basis". Dette er ordene. Imidlertid er allminnelig mobilisering satt i verk i Estland for å tvinge alle våpenførende med til med "våpen i hånd" å kjempe sammen med de tyske okkupasjonstropper. Meldingen om at omkring 700 deporterte norske studenter er blitt tvunget til å trekke i tysk uniform er ikke blitt dementert, - I et opprop til Norges ungdom blir det hevdet at det eneste sted en mann er uunnværlig, er ved fronten. I og med det er åpnet adgang for norsk ungdom til å bære våpen sammen med landets undertrykkere vant Norge igjen sin våpenløse. Men kan helt frivillig velge mellom følgende muligheter: Man kan melde seg til pansergrenadierregiment Norge, man kan melde seg til den tyske krigsmarine, den norske skibataljon eller det tyske flyvåpen. Vil du være her heime, kan du også det. - i SS bataljon Oslo. Ser du, unge nordmann, det mangler ikke på muligheter for at du helt frivillig kan være med å verne ditt land, sier appellen og slutter slik: "Meld deg frivillig!" Som sagt - vil du være heime, kan du bare melde deg til SS - men gjør du det melder Jonas Lie seg med dette spørsmålet: "Vil du la andre kjempe for deg? Vil du høre til de våpenløse heimesitterne? Bevar din selvrespekt og meld deg til skjebnekampen for alt som er hellig!" Alt som er hellig - sier SS-Gestapo-heimmesitterleder SS-politimester Jonas Lie. - I dette frivillige koret blander også Alf Whists stemme seg. "Reis ikke ut av landet! Vi har bruk for hver neve til sivilt arbeid i Norge, arbeid som ikke krever at noen handler mot sin samvittighet. Vi har ikke fåd til å la noen nordmann slite seg ut i fremmed land. Bli hvor du er under en hver omstendighet - her er din plass i skjebnekampen" - sier Whist. - Vi har fått offisiell tysk erklæring for at justisminister Sverre Riisnæs ikke regnes med til tyske eller norske myndigheter, og ingen vil kjennes ved hans angivelige plan. La oss til videre regne med at hans autentiske promemoria som ved et ulykkestilige kom til alle nordmenns kunnskap mens det ennå var tid, og la oss uten videre holde oss til de aktive frivilligheten som oppropet til norsk ungdom ruller opp, fri vilje til å velge mellom de våpen en helst vil bære på fiendens side, frivillig adgang til å sette seg opp mot Alf Whists appell. - Tvangsarbeidet for tyskerne fortsetter. Mangfoldige tusen nordmenn er brukt med tvang bort fra sine arbeidsplasser og sine hjem. De treller under umenneskelige forhold og under en udugelig og irrasjonell arbeids ledelse til fordel for imaginære verdier. Mangfoldige tusen nordmenn går vakt på jernbanelinjer og andre steder. Et spill av krefter, en organisert sabotasje av en høy fornuftig nasjonal arbeidsplass. Landets industri og hele næringsliv tvinges mer og mer inn i fremmed tvangstrøye. Tusener av norske borgere er deportert ut av landet, og stadig fler sendes samme vei. Tusener sitter i fengsler og konsentrasjonsleirer. "Vi har bruk for hver neve." - Som Nationen uttrykte det ved 2årsdelen: "Norge er på marsj mot målet, på vei opp fra forhenselsen. Det nye, unge, sunne Norge arbeider seg ut av uføret og arbeider seg fram mot vår tapte frihet og selvstendighet. Slik er det, og slik visste vi det ville og måtte bli," skriver Nettkonen. Ja, slik måtte det selvfølgelig gå. Ikke mindre betegnende er Fritt Folks lederartikkel 1/2 med titelen "På godt grunnlag": "Grunnlaget for regjeringsdannelsen er den tillit som der Führer nærer til Nasjonal Samlings fører som bærer av den germaniske enhetstanke og som for kjemper for en med den tyske nasjonal sosialistiske bevegelse likeverdig organisasjon. Aldri har flertallet av det norske folk forstått dette bedre enn nettopp nå, sier Fritt Folk. Bladet sier at Quislings eneste grunnlag er der Führers tillit. Fra det norske folk har han aldri fått og kan han aldri få noe mandat. Quisling kan med full rett si at etter 2 års virke er hans politiske grunnlag like sterkt. Det er uforanderlig. Grunnlaget er Hitler. Men han står, vokser og faller for federen. "Krigens legger avgjørende hindringer i veien for gjennomføringen av de tilstander i Norge" ledet som ansvarlige norske myndigheter ser som sin fremste oppgave å medvirke til, og som våre tyske freender av hjertet ønsker," skriver hovedorganet, som imidlertid mener at det praktiske samarbeid og den gjensidige aktelse og tillit mellom Reichskommissar og ministerpresident har ført til lykkelige resultater. Ingen av disse "lykkelige resultater" er så meget som antydet. Vi vet en del om levestandarden i Norge i Norge i dag. Vi vet hvordan tysk rettløshet omplantet på norsk grunn tar seg ut. Vi vet at Reichskommissar har satt seg det åpent uttalte mål å senke det norske folks levestandard til det nivå som råder innenfor det germaniske området hvor man har foretrukket kanoner for smø, og hvor kanskje en del mennesker har begynt å forandre mening. Hitlers siste tale ga en meget tydelig snelse om det. Det var ganske besynderlig å høre Hitler tale under så voldsomme og krisiske kamper som de som nå pågår uten praktisk talt å nevne krigens gang. At Quisling etter sin førers forbilde heller ikke gjorde det, skal ikke forbause noen. - I 14-15 måneder har tyskerne møtt en sammenhengende rekke nederlag og katastrofer. Det finnes ikke et eneste lyspunkt? Kan Hitler anvise en eneste mulighet for å skafte erstatning for Italias sammenbrudd, for tapet av Middelhavet, for den økende russiske overvakt i øst, for de alliertes ubestridte og

NORDAHL GRIEG ... adm. Riiser Larsens minnetale: Nordahl Grieg, den ranke stamme blandt Norges skalder, er falt. Han fikk en flyvers død. Lenge før Norge kom i krig sa Nordahl Grieg ved en anledning: "Den vakreste død jeg kunne tenke meg var å gå ombord i et fly, løfte meg opp i eteren og fly og fly og fly - fly langt inn i evigheten." Så underlig er livet ... han skulle få sluttet det slik han ønsket. For oss som står igjen, kom det bare så alt for tidlig. Og som han selv sa i et av sine krigsdikt: "Vi er så få her i landet, hver faller en bror og venn." Ja, vi er i sannhet få, og det er tungt å miste. - Det var ikke øite jeg så ham i krigens år. Han var stadig på farten. Som kaptein i haren fulgte han dens øvelser. Men hans sokende ånd ville også være andre kampstyrker å kjenne. Han fulte handelsartøyene over Atlanterhavet for å syne den norske sjømanns pris. Han fulgte våre eskortefartøyer på operasjoner i Nordatlanten, for selv å oppleve kampen og vederkvege sin dikteriske trang. Med våre fly svang han seg opp i eteren over Kanadas skoger. Fra Island fulgte han dem på tökt etter ubåter i Atlanterhavet og Ishavet. I mellom traff jeg ham. Da lyste hans øyne av begeistring. Han hadde fått inspirasjonen til de dikt som ble vår inspirasjon, dikt som hjalp oss gjennom tunge stunder, dikt som egget til enda sterkere kamp. - Hver gang han kom hit, ba han om å få gjøre turen hjem til Norge. Det lyktes å oppfylle dette ønske en vårdag i 1942. Han skrev etterpå: "En tur jeg var med på, står skinnende blandt de andre. Den varte bare noen få timer, men jeg blir aldri ferdig med den. Den gikk hjemover ... Sjøen var grå og klar, og langt inne lå landet. Jeg så Norge. Fjellene de var så blå. Farven i denne kystlinjen grep meg så underlig om hjertet. Den var var som blåtøy, bleket og skurt og slitt, men så ren, og så stolt i sin renhet. som fra et strevsamt hjem. Så kjærlig blått, så nøyssomt blått, som landet def inne. - Jeg gikk akterut. Maskingeværene sto rett ut i åpne, susende luften. Det var for lavt til å stå, men måtte ned på kne. Maskingeværskytteren knelte allerede. Hva var det han holdt i hånden? Et norsk flagg. Ikke et toyflagg, det ville blitt revet i filler på øyeblikket. Et blikkiflagg, malt med omha hjemme på stasjonen. I spenning skottet han mot landet der nede. Menskje reiste seg opp i de små fiskerbåtene og sprang bortover svabergene, likesom for å følge oss. Aldri har jeg sett noe skjønnere en dette malte blikkflagget og lyset av lykke og smerte i ansiktet hos den knelende mannen som holdt det, og gjenskæret hos menneskene der nede. Så kjær, så dyrebar hver eneste ukjent av dem, i det strålende, elskete landet vårt." - Enda et ønske hadde Nordahl Grieg - å få være med en natt over Berlin. Jeg likte ikke å oppfylle det, men måtte til slutt. Aldri i mitt liv kommer jeg til å glemme den desembermorgen da stabssjeien kom inn og meldte: "Nordahl Grieg var med over Berlin i natt. Det flyet han var med, er savnet." - Ved slike anledninger går tankene straks til de pårørende, og nå gikk våre tanker til hans hustru på Island. Men det var jo ennå håp om at han var krigsfange. Det ville hans hustru klyngé seg til, og det hadde vi i våre hjerter. Men forleden dag brast det. Det kom melding om at han var funnet død. - Mange spør vel hvorfor Nordahl Grieg tok med på en så farlig tur. Han ga meg aldri noen grunn. Ett vet jeg. Den bok kun Nordahl Griegs geni og ånd kunne skapt, boken om luftkrigens rødsler selvopplevet, boken som kunne lært nye generasjoner å holde fred - den kommer ikke. Det ble ham ikke iforundt å yde den innsats i et for kommende slekter så viktig tiltak. - Vi som står igjen må klynge oss til troen på at intet menneske er underkastet et yettløst tilfelles luner. Kjempen er fait, men hans dikt vil leve og tale til oss - ikke bare til oss nordmenn, men til alle folk - tale rettens sak. Å kunne unnfange sublime tanker og kle dem i udødelige ord, det er dikterens store nådegave. Mens vi andre ifister en døgnflues tilværelse, lever dikteren videre gjennom de ord som taler til oss. Hans ånd fortsetter sitt virke langt fram gjennom tiden. Slik som Wergeland framleis lever og virker blandt oss, slik vil også Nordahl Grieg - om det vakre smil i hans åpne ansikt nå er sluknet, leve videre blandt oss og gi oss styrke. Oss nordmenn vil han lære å bare Norge i våre hjerter. La Norge trenge inn til bunnen og fylle våre hjerter til rannen, så det ikke blir plass til smålige hensyn. Da gjør vi kongens ord til våre - Alt for Norge! - Nordahl Grieg fikk som han ønsket det svinge seg opp i eteren, fikk fly, fly, fly - fly langt inn i evigheten. Og der han for, bar han Norge i sitt hjerte.

I Times skrev Greysen Hardy som har sett om mange av Nordahl Griegs dikt til engelsk: "Det er ikke ofte jeg har møtt en mann hvis noble karakter og inntagende vesen har gjort et så dypt inntrykk på meg, Det er den dype oppriktighet .. så karakteristisk for forfatteren - som setter våre sinn i bevegelse. - Han betrodde meg for en tid siden at han næret et brennende ønske om å være med på en flytur som den som skulle vise seg så skjebnesvanger. Det var ikke diktert av forengelighet eller tøm eventyrlyst. Nordahl Grieg følte vel at hans litterære virke, særlig besyngelsen av annres heltebedriifter, ikke ville virke ekte hvis han ikke viste seg selv at også han kunne sette livet inn! - Svensk kringkasting minnes Nordahl Grieg med en tale av Johan Borigen. Han sa bl.a.: "Nordahl Grieg ble bare 41 år, men sto alt høyest i folkest s bevissthet som blandt store i kampen for frihet og rett."

10/23.44: ØSTFRONTE: Russerne har hatt ny framgang rundt Nikopol, der de er i ferd med å utslette restene av 12 tyske divisjoner. Flere tettbebodde strøk er tatt rett vest for Nikopol, der tyskerne står med ryggen mot vestbredden av Dnjepr. Det brettes at de russerne rykket inn i Nikopolbrohodet, ble de tyske som forsøkte å sette over Dnjepr, massakert av artilleri og meiet ned av fly. Elven er overstrødd med lik. Lenger vest har russerne hatt ny framgang vest for Spostolovo, der tettbebodde strøk er tatt. - De styrkene som ble frigjort ved inntagelsen av Nikopol, rykker sydover mot Kerson og Nikolajev. - Det ytterst viktige jernbaneknutepunkt og malmsentrum Krivoi Rog er omgatt fra syd og dermed omringet fra 3 kanter. Nør i Dnjeprbuen fortsatte i hele går kampene for å utslette de 10 omringete tyske divisjoner der. Ringen er blitt strammet enda tettere inn, og russerne har erobret byen Goroditsje, bare 20 km. fra Korsun, midtpunktet i den tyske lommen. - På nordfronten har russerne hatt ny framgang i dobbeltframstøtet mot Luga. En by 30 km. nordvest for Luga er tatt sammen med 30 andre tettbebodde strøk. Under framrykkingen vest og nordvest for Novgorod slo russerne tilbake motangrep og erobret flere steder. - Igår ble 90 tyske tanks ødelagt og 19 tyske fly skutt ned. - Den finske regjering hadde møte tirsdag kveld og overveid De Forente Staters siste advarsel. For å påskynde evakueringen av Helsinki er det satt opp ekstratog og 75 % av byens biler er rekvisert. - Over hele Bulgaria er portforbud innført. Folk som er ute om natten må ha spesiell tillatelse slik arrangert at en kan se den på god avstand. Et tegn på øket opposisjon er en erklæring fra øst opposisjonspartiet bulgarske parlament, der oppmerksomheten henledes på at som følge av Mussolinis fall er aksen brutt sammen og Bulgaria dermed i ri for alle forpliktelser som tidligere er inngått med aksen. - En tyrkisk korrespondent i Bucuresti melder øket spenning mellom Tyskland og Ungarn. Tyskerne krever at Ungarn skal påskynde sine krigstiltak og det ungarske publikum krever at alle ungarske tropper skal vende hjem snarest. - SYDFRONTEN: Ved Anziobrohodet har britiske og amerikanske tropper konsolidert sine stillinger og slått tilbake tyske patruljer som forsøkte å finne svake punkter. Tyskerne bomber og beskyter brohodet. - På den 5.armes hovedfront kjemper amerikanske tropper fra hus til hus i en del av Cassino. Britiske tropper har erobret en ny høyde i kystavsnittet. Britiske og hollandske krigsskip har bombardert Formia og sprengt i luften et ammunisjonslager. - På den 8.armes front er tyske patruljer utstyrt med flammekastere slatt tilbake med store tap. - Den allierte flyvirksomhet har tiltatt. Tirsdag ble det gjort 1 500 utfall. Svære allierte bombefly angrep fiendens kommunikasjoner, flyplasser og havner. Andre fly angrep støttepunkter og forsyningslinjer bak fronten. Tyske skip utenfor Dammatiakysten ble angrepet. Britiske fly senket et handelsskip under et tokt over Sykladerne utenfor Sydhellas. Under alle operasjonene tirsdag gikk et eneste britisk fly tapt. - JUGOSLAVIA: I Vest-Serbia har folkehæren fortsatt framgang. Jugoslaverne har vunnet et 20 dagers slag i Slatiborijellene. - Britiske krigsskip har senket et tysk ammunisjonskip utenfor Sibenic i Dalmatia. - AMERIKA HAR TAPT i alt 105 229 menn til 23/12 ifjor - 16 831 i felte. I Italia var tapt 18 119 menn, 2 798 i fale. - ØSTFRONTE: Sterke avdelinger britiske bombefly eskortert av jagerfly angrep går militære mål i departementet Pas de Calais. Amerikanske Marauderfly angrep grønnetomter og verksteder nær Soissons. I alt over 1 000 utfall ble gjort i løpet av dagen og bare en maskin gikk tapt. - 2 tyske jagerfly ble skutt ned. - Britiske Lancasterfly angrep tirsdag natt den store flymotorfabrikken Gnome-Rhône i Limoge 350 km. sydvest for Paris. Ingen fly savnes, hverken fra denne eller andre operasjoner. - Den britiske regjerings målmann lord Cranbourne ga en erklæring i Overhuset om den britiske regjerings bombepolitikk som svar til biskoppen av Chichester, som har kritisert det britiske flyvåpenet med den begrunnelse at den går ut over ikkestridende og skader mål uten militær betydning. "Det britiske flyvåpenet har altså foretatt terrortokter, slik som Luftwaffe i sin tid mot Storbritannia. Vi begynte ikke luftangrepene mot fiendens byer. Wazsawa var lagt i grus før en eneste britisk bombe falt på tysk jord. På samme tid må vi se det faktum i øynene at krig er forferdelig og ikke kan føres uten at de som ikke er direkte ansvarlige for den, også lider. Det eneste vi kan gjøre er å føre krigen til en seirrik avslutning. Formålet med flyofensiven er å oppnå dette lykkelig resultat så hurtig som mulig. Den mål som blir angrepet, er sentra for krigføringen, storindustrien og havnebyene till like med kommunikasjonssentrene. Kruppverkene i Essen, sannsynligvis den største enkeltbedrift i den tyske rustningsproduksjon, er blitt skadet så alvorlig at det praktisk talt ikke er foretatt gjenoppbyggingsarbeider, og anlegget er så godt som ute av drift. Ian anslår at de intense luftangrepene mot Hamburg ifjor sommer på 3 måneder kostet tyskerne ikke minare enn 400 mill. arbeidstimer. Dette kunne ikke blitt oppnådd på noen annen måte. - Meget tyder tider for at de store rustningsverk bare kan lammes ved å bringe all virksomhet til å stanse i de byer de ligger i, og gjøre det helt mulig for arbeiderne å fortsette arbeidet. - Den britiske flyofensiv holder bundet i vest opp til 80 % av den tyske jagerflys yrke. - I samband med de ikke stridende lier må en huske på den tyske hærns brutale framferd i de okkuperte land. Hver dag kommer de mest forferdende meldinger om kvinner, menn og barn som er blitt sultet ihjel og utsatt for den irykligste tortur, fysisk som moralisk. - Den

ORDING: Mens seirssluttende tordnet i Moskva, vedtok Sovjets øverste råd en rekke forfatningsendringer som i forslagsform var vedtatt av det kommunistiske partis sentralkomite. Endringene gir de enkelte republikker en sterkere stilling i forhold til sentralregjeringen. I årene like etter revolusjonen av 1917 ble det inngatt overenskomster mellom de formelt selvstendige sovjetstater, som selvskjønt hadde full anledning til å oppsi overenskomstene og til å utbygge sitt eget utenriksvesen ved siden av Sovjetrusslands. Også de to forfatninger av 1923 og 1936 gir de enkelte sovjetrepublikker adskillige rettigheter. De fikk f.eks. kulturautonomi og beholdt sitt nasjonale språk. De fikk også en viss økonomisk myndighet, særlig over forbruksvareindustrien. Men sentralregjeringen fikk i denne periode stadig større makt. Den hadde herredømmet over utenrikspolitikken og forsvarer, utbyggingen av kommunikasjonene, den økonomiske planlegging og tungindustrién. Både den indre utvikling, med forseringen av tungindustrien og kollektiviseringen, og utenriks- og forsvars-politikken som var bestemt av den truende krigsia, bidro til å styrke sentralregjeringens makt. Det kan synes underlig at Sovjetsamveldet må midt under krigen finne tiden inne til å gi enkeltrepublikkene en mer selvstendig stilling. Det er i alt 16 slike republikker - Sovjetrussland med 109 mill. innbyggere, uten sammenligning den største, Sovjetukraine, som i år krigen hadde 31 mill. innbyggere, Sovjetviterussland, de 3 kaukasiske republikker, de 5 sentralasiatiske republikker, finsk Karelene, de 3 randstatene ved Østersjøen og Moldavia, som omfatter storparten av Bessarabia. Endringene i Sovjetsamveldets forfatning slår fast at den enkelte sovjetrepublikker har rett til å melde seg ut av samveldet og skal ha egne arme og eget utenriksvesen. På samme tid understrekkes det at de enkelte armeer skal stå under felles militære ledelse og at sentralregjeringen skal fastlege hovedlinjene i utenrikspolitikken. De enkelte republikker har rett til å la seg representere hos andre regjeringer og slutte traktater med dem. Dette er ennå ikke mulig å vite hva dette vil bety i praksis. Det vil sikkert ikke bety at alle 16 republikker vil la seg representere hos alle de regjeringer Samveldet har diplomatisk forbindelse med. Særlig representasjon vil bare komme på tale i de land hvor de enkelte republikker har særlige interesser å vareta. F.eks. ville det være naturlig om Ukraina ble representert i Kanada der en stor prosent av befolkningen er av ukrainsk avstamning. Videre ville det være naturlig om de enkelte republikker sluttet traktater med sine naboland. - PRESIDENT Benes sa nylig i den tsjekkoslovakiske rådgivende forsamling i London at han håpet den russisk/tsjekkoslovakiske avtale vil bli utvidet til å omfatte også Pden, Sovjetrussland, Sovjetukraine og Sovjetviterussland, i den hensikt å sette bom for Tysklands Drang nach Osten. Endringen vil også få betydning for forholdet til Randstatene. Russerne har rykket over grensen til Estland og nærmer seg i ørt Latvia, Litauen og Moldavia. Alle disse land er besatt av Tyskland, og vet hva tysk undertrykkelse betyr. Man kan regne med at utsikten til å få egne arme og egen utenriksrepresentasjon innenfor rammen av Samveldet, vil ha en sterk virkning på folkestemningen i disse land. Det er umulig å si hvilken virkning forfatningsendringene vil ha på konflikten mellom Sovjetsamveldet og den polske regjering i London. Den første nye utenrikskommissær som er utnevnt, Alexander Koneitsjuk for Ukraina, har alt tidligere som viseutenrikskommissær for Sovjetsamveldet stått fram for Ukrainas krav. Sovjetukraina vil altså få et ord med i langt når grensen mellom Polen og Sovjetsamveldet fastsettes. Dette gir sentralregjeringen en iriere stilling. Særlig i Amerika er det gitt uttrykk for en viss trykt for at representantene for Sovjetsamveldets 16 republikker vil oversvømme de internasjonale konferanser og sikre seg majoriteten. Dette er en ugrunnet misstanke. Viktige internasjonale spørsmål avgjøres ikke ved voteringer, men ved konferanser mellom de interesserte stater. Derimot kan det tenkes at Russland ønsker at de republikker som er direkte interessert, skal ha anledning til å være representert i internasjonale kommisjoner som behandler bestemte spørsmål, f.eks. den interallierte komite som igjen vil styrke interessen for internasjonalt samarbeid i Sovjetsamveldet.

Tyskland hadde håpet å skape sterke 5. kolonner i enkeltrepublikkene, særlig i Ukraina. Dette misslyktes. Gjennom endringene i forfatningen demonstrerer Sovjetsamveldet nå for hele verden at de forskjellige nasjonale elementer mer enn noensinne står samlet, og at dette ikke er alene skyldes deres egen fri vilje. Det kan i denne forbindelse ha sin interesse å minne om at Stalin selv ikke er russer, men georgier. Sovjetsamveldets seire over Tyskland er ikke bare militære, men også moralske og politiske.

Eneste måte å gjøre slutt på disse redsler på hurtig som mulig. Bombingen vil derfor fortsette i stigende grad med knusende virkning til seiren er trygget. Særmelding 8/2 18.30: "Jeg synger julekvad." "Ligglegg til Emilie. Han gjorde regning uten vert."

11/2-1942: ØSTFRONTEN: Russerne har hatt ny framgang i syd. De russiske troppene som har omgått Krivoi Rog, har rykket videre vestover fra Apostolovo. Dokumenter som er funnet på tyske fanger viser at den tyske overkommando så sent som i forrige måned hadde planer om å gå til angrep i retning av Melitopol. Dette kunne avskåret de russiske styrkene mellom Krim og Dnjepr. En metallurg i Lonslår at tapet av Nikopol vil føre til at den tyske stålproduksjon i løpet av 6 måneder blir satt ned fra 35 mill. tonn til 20 mill. tonn. De store manganlagene Russiske hadde samlet før krigen, er praktisk talt brukt opp. I den nordlige Dnjeprbuene er ringen trukket enda strammere rundt de to tyske divisjonene. En rekke nye tettbeboede strøk er inntatt, blant dem den viktige jernbanestasjonen Sovodovka, 10 km. fra Korsun, midtpunktet i det tyske bolverket. De forsyningsruter Russiske får med fly blir mindre og mindre, da de beste flyplassene er på Russenes hender. Tyske offiserer som blir satt ned med fallskjerm, har med instrukser fra Hitler om å holde stand. I Luga-avsnittet står de to russiske kolonner som rykker fram fra nord og øst, nære 30 km. fra hverandre. Trusselen mot de tyske styrker i myrene og skogene lenger øst har tiltatt betraktelig. Den russiske kolonne som rykker fram mot Luga fra nord, har inntatt byen Polmatsjevo 14 km. fra Luga på hovedlinjen fra Leningrad. Kolonnen fra sydøst står omlag 18 km. fra Luga etter å ha omgått det tyske bolverket Batevskaja på jernbanen Novgorod/Luga. Et tysk forsyningsskip på 4 000 tonn er senket i Berenshavet. Den amerikanske minister i Finnland har trått tilbake fra sin stilling. Bare den amerikanske chargé-d'affaires er igjen i Helsinki. New York Times skriver om advarslen til Finland: "De forente Stater tilbyr ikke de finske ledere hjelpe til å karre seg ut av den fortvilede stilling de er i. Tvertimot - Amerikas føyde diplomatiske press til det mør direkte språk russiske bombeby har talt over Helsinki. Amerikas sympati for det finske folk har vært sterk. Men før Finnland har kastet av seg båndene som binder det til Tyskland, kan ikke Amerika gi noe løfte eller tilbud om støtte." Den finske riksdays utenrikskomite diskuterte onsdag den amerikanske noten. Den finske kongekastet sendte igår ut ordlyden av noten og erklærte at det amerikanske råd vil bli nøyde gransket i Finland. Iflg. svenske korespondenter i Helsinki oppfordrer alle liberale finske aviser enstemmig regjeringen til å slutte fred med Russland. Suomi Socialdemokrati skriver: "Hvilke vanskeligheter som enn må overvinnes, er friheten Finlands mest betydelige eie, som alle andre ting må vike plassen for." Svenske aviser oppfordrer Finland til å slutt fred snarest. Morgenbladet skriver: "Sveriges råd til Finland om å slutt fred med Sovjet-samarbeidet er grunnlagt på den oppfatning av Russland vil anerkjenne Finlands uavhengighet." - Moskva kongekastet igår kyndig en advarsels til det ungarske folk om å trekke seg ut av krigen mens det ennå er tid: "Krigens nærmeste seg Ungarn. Sovjet-troppene som rykker fram fra Lutsk i Polen, er alt mer den ungariske grense. Fortsetter Ungarn kriga, vil Budapest lidé samme skjebne som Helsinki, som nå er bombet kraftig. Det nyter ikke å henvende seg til Tyskland om hjelp. Tyskland kan ikke en gang forsvere sine egne byer og langt mindre sine allierte. Etter som krigen kommer nærmere, må Ungarn som Tysklands andre allierte, bryte med Hitler før siste sjansen til redning er tapt." - I Bulgaria har ministerrådet gitt ordre til øyeblikkelig mobilisering av alle leger og apotekere og annet medisinsk personell. Ankara melder at det er tyvis i Sofie. Innreisetillatelse til Tyrkia er nå gjort avhengig av et spesielt visum som bare kan utstedes i Ankara. Grunnen er den økete strøm av flyktninger, særlig fra Romania. DEN TYSKE DIPLOMAT Erich von Terner, som var knyttet til den tyske ambassade i Ankara, er flyktet til alliert område med sin kone. Von Terner skal i lengre tid ha vært under misstanke og nå ha fått ordre fra Gestapo om å vende tilbake til Tyskland. Han sitter sannsynligvis inne med verdifulle opplysninger. En ung tysk flyver fra det østlige Middelhavsområdet flyg over til de allierte. Han hadde i lengre tid samlet betydningsfulle fakta om de tyske flystyrker og kom i nyeste modell Focker Wulfie 109 med alle trykte instrukser om flyet. Dette flyet er nå sendt til Amerika. SYDFRONTEN: Ved Anzio-brohodet ble 6 tyske angrep slått tilbake onsdag. De heftigste kamper sto i briternes avsnitt nord for Caraceto. Krontmeldinger sier at styrkene har samlet betydelige styrker rundt brohodet. De allierte har fått oppgi noe terrenget, men de har slått de siste angrepene tilbake og har nå et godt grep på sine stillinger. - På den 5. armés hovedfront har amerikanerne hatt framgang under heftige kamper i Cassino. Britiske tropper rykker fram i fjellene nord for Garigliano. Landstridskreftene ikkje hele dagen kraftig støttet av allierte fly. En stor bombeast ble kastet over de tyske stillinger nær brohodet. Stupbombefly støttet amerikanerne ved Cassino. 22/1-6/2 har allierte fly gjort gjennomslig 1 300 utfall om dagen over Anzio-brohodet, med tyske fly utførte 105 pr. dag. - Britiske og jugoslaviske tropper kjemper närmest sammen på øya Hvar utenfor Dalmatia. Flere tyske fanger er tatt. Britiske skip har senket 4 seilskip, men ikke mot grunnen mot Ungarn. I Kroasia er det tatt stort bytte under angrep mot kavalleriavdelinger. - I Egeerhavet senket britiske bombeby et tysk forsyningsskip og ramte 2 andre. Svære bombeby angrep med god virknin mål ved Heraklion på Kreta. - I Hellas er kampene mellom franske gruppene Elas og Saravas innstilt etter megleligning av den greske regjering og det britiske hovedkvarter i Kairo. VESTFRONTEN: Amerikanske flyvende festninger eskortert av jager

fly rettet igår morges et konsentrert angrep mot viktige flyfabrikker i Braunschweig. Under luftkampene ble 84 tyske jagerfly skutt ned, 29 av de ilyvende festninger og 55 av de eskortende. I daget til 29. flyvende festninger og 8 amerikanske jagerfly savnes. - Amerikanske Liberatorfly angrep den tyske jagerflybasis ved Gilsenreihen i Holland. - Middelstore amerikanske bombeby, Marauderbasis ved Gilze-Rijen i Holland. - Britiske jagerfly fortsatte bombingfly og britiske jagerbombefly eskorterte av britiske jagerfly. Fortsatte bombingfly og britiske jagerbombefly eskorterte av britiske jagerfly. De møtte ikke fiendtlige jagerfly, men kraftig luftvernill. Et Marauderfly savnes - det eneste som er gått tapt under godt og vel 700 utfall av Marauderfly de siste 3 dager. - Britiske Typhoonfly skjøt ned tap av 2 fly ned 6 tyske maskiner nær Paris. - Mosquitos fly angrep onsdag natt mål i Vesttyskland. Et fly savnes. - De siste 5 døgn har ikke noe tysk fly vært over Storbritannia. - SJØKRIGEN: Den manedlige britisk/amerikanske felleserklæring om ubåtkrigens sier: "Året 1944 er begynt med en meget tilfredsstillende 1.måned for de allierte. Enda ubåtene nå sjeldent gir anledning til angrep da de utviser den største forsiktighet ble det senket flere ubåter i jan. enn i des. p.g.a. våre luft- og sjøstridskjemper uoppnørlige offensiv. Oppgavene over senket alliert konvoistøttenasjons i jan. er blandt de 18. veste i hele krigen. De tyske pastander er som vanlig høyst overdrevne og utsendt i propagandaøyemed." - Det britiske eskortehangarskip Bighter har senket 2 ubåter i en enkelt trening og angrepet 5 andre. - Det amerikanske marindepartement har opplyst at hangarskipet Ranger senket tyske skip på tils. 40 000 tonn - av dem 4 tyske lasteskip, en tankbåt og en oljelektør utenfor norskekysten i oktober ifjor under operasjoner sammen med en britisk styrke som hadde en spesiell oppgave å utføre. Et halvtår tidligere var en tysk ubåtsjef, löytant Otto von Bülow, blitt dekorert av Hitler for å ha senket Ranger. - Det tyske slagskip Tirpitsch ligger framleis i Altafjord med reparasjonsskip langs siden. Arbeidet pågår natt og dag. Tirpitsch har ikke slagside og ligger høye på vannet enn umiddelbart etter angrepet. Det hevdes at de to torpedoene som ramte Tirpitsch, skadet de elektriske deler av maskinen, slik at slagskipet ikke kan bevege seg ved egen hjelp, noe som bestyrkes av meldingen om at ubåtene er gått nordover. - Foruten skipsmannskapet ligger 2 000 tyske soldater i Alta. Tyskerne gjør alt for å holde veiforbindelsen med Alta åpen. Dette er lykkes, til med for den vanskelige strekningen Alta/Repparfjord, som de har bygd over med tretunneller. Moralen blandt tyskerne synker stadig. Det er meldt om flere slagsmål med bruk av revolver. - Igår, på Polens flåtedag, 24. år etter at Polen fikk sin første marinestasjon ved Østersjøen, da den britiske marineminister Alexander: "Den polske marine omfatter idag én krysser, 6 destroyere og topper-dobåter, 2 ubåter, 85 kanonbåter med en samlet besetning på over 3 000 mann. En polsk ubåt har senket 8 fiendtlige skip på tils. nesten 49 000 tonn. Den polske marine har deltatt i mange operasjoner og utført glimrende arbeid både i Middelhavet og i norske farvann, der polske ubåter har senket et tysk troppekip fullpakket med tropper. Den polske handelsflåte har for tiden 40 skip. - Den britiske regjering har overior den svenske regjering uttrykt sin beklagelse over at britiske fly ved en feiltagelse har angrepet det svenske Røde Korskip Viril i den greske havn Chios. Viril var seilt til Chios 4 dager før den 1. september som var fastsatt for fritt leide. Skipet var lastet med matvarer for Hellas - Amerikanske veriter sjøsatte i Jan. 124 handelsskip på tils. 1.2 mill. tonn d.v. mens 208 handelsskip gikk av stabelen i des. Nedgangen skyldes den store økingen i byggingen av krigsskip og andre skip til militært bruk sammen med overgangen fra den standardiserte Liberty-typen til de mer hurtiggående Victoyskip og andre typer som krever lengre arbeidstid. - KRIGSFORBRYTERNE: Den belgiske utenriksminister delfosse sa fra London tirsdag: "De strengste forholdsregler vil bli tatt mot alle som - selv om de ikke direkte har forrådt sitt land - har vært støtten dårige tjenere i den tid da motstand mot tyskerne har vært av vidde siste 10 måneder er foretatt over 80 sabotasjehandlinger mot jernbanen. Barrydde linjen for avsporete vogner. Hartigtoget Paris/Berlin blokkerte linjen i 15 timer. Da det samme toget ble avsporet like ved Niemi, var linjen blokkert dertegnet en finansiell overenskomst og en gjensidig-støtte-pakt. Den finansielle overenskomst av 1939, som er trukket opp etter samme linje som den fransk/britiske ikke endres uten etter avtale. Dver av partene har anledning til å kjøpe uinntalte områder under nasjonalkomiteens administrasjon, mens særlige oransje vil bli truffet for Syria og Libanon. Forhandlingene gikk glatt, og et godt grunnlag er lagt for et framtidig økonomisk samarbeid og en varig myntverenskomst mellom Storbritannia og Frankrike. - Avtalen om gjensidig støtte slår fast av hver partene uten vederlag skal gi den ennen part all mulig hjelpe i de felles krigstiltak. En økonomisk medarbeider påpeker at den fastsatte kurs står i tydelig motsetning til den infiasjonstyperne med hensikt framskynder i de områder som nå er under deres kontroll. - STILLEHAVET: 8/2 ble det meldt at alle organisert motstand på Kwajalein i Marshallgruppen er opphört. 2 amerikanske ubåter savnes og formodes å være senket. I ARGENTINA har statspolitiet arrestert 3 tyske og 2 japanske diplomater som anklaget for spionasje. ANKARA melder at japansk telegrambyrås representant er utvist fra Tyrkia p.g.a. uetterrettslige meldinger. Det er den ennen japanske journalist som er utvist fra Tyrkia på et år.

12/2-44: ØSTFRONTEN: Slaget om den nordlige del av Dnjeprbuen fortsatte hele dagen igår. I Nordukraine har russene utvidet framspringet vestover til Rovno og Lutsk med erobringen av Sjepetovka 70 km. øst for Rovno, knutepunktet for hovedjernbanen fra Ukraina til Brest Litovsk i Polen og linjen Leningrad/Pripetmyrene/Romania. - Syd for Kaniev har slaget nådd siste stadium. Den tyske fronten er spittet i to og 7 tofskjellige russiske framspring skjærer inn i det området tyskerne ønsker tilbake. 9 steder ble erobret igår. Tyske forsøk på å komme de allierte divisjoner til hjelp, ble igjen slått tilbake. Tyskernes tap var enorme. Gen. Stemmermann, sjefen for den 8. armé, har ilyttet sitt hovedkvarter fra Korsun til en landsby lengre vest. Tyskerne har knapt med førsyninger. Ikke et eneste forsyningsfly hadde fram igår. Tyskernes innrømmet at de 10 divisjoner er omringet, skjønt det var 8 dager siden ringen lukket seg rundt dem. - I nord har russene hatt nye fremgang mot Luga. En rekke steder til ble erobret igår. Torsdag sto de to russiske kolonner fra nord og sydøst omlag 15 km. fra byen. Det tyske framspring øst for Luga er på det smaleste bare 10 km. bredt. - 89 tyske tanks ble ødelagt og 62 fly skutt ned fredag. - Russiske bombeby rettet torsdag et 2 timers angrep mot Kotka ved Finskebukten øst for Helsinki. Finnene melder at 2 av de 150 fly som deltok, ble skutt ned. - Den finske regjering har sittet sammen 3 ganger i løpet av 3 dager for å drøfte den amerikanske høste som rullet Finland til å trekke seg ut av krigen. Noten har yakt stor uro blandt medlemmer av den finske riksdagen. Den finske avis Vestre Nyland skriver: "Na mer enn noen sinne må det være klart for regjeringen at vår "vente og se"-politikk har vært til ingen nytte". Suomi Socialdemokrati skriver: "Det mest avgjørende spørsmål for vårt land er valget krig eller fred. Den finske konstitusjon slår fast at dette spørsmål skal avgjøres av presidenten med full støtte av riksdagen. Regjeringen kan ikke alene bære ansvaret for landets utenrikspolitikk. Det finske folks øyne er nå vendt mot riksdagen." Tanner fungerer framleis som statsminister under Linkommis' sykdom. - Arbeitaren skriver: "Hvis Finnland vil berge seg ut av de nævnevarende vanskeligheter, må det ikke nøle med å henvende seg til Sovjetunionen. Dette kan bare gjøres hvis de mener som har samarbeidet med Hitler, mister sin makt." - VESTFRONTEN: Hundrevis av allierte bombe- og jagerfly angrep igår Vesttyskland og Nordfrankrike. Frankfurt am Main ble angrepet av amerikanske flyvende festninger ekskoret av jagerfly for 4. gang på 14 dager og for 2. gang på 3 dager. Blandt målene i Frankfurt var viktige fabrikker for flydeler og monteringshaller. 5 amerikanske bombeby og 15 jagerfly savnes. 35 tyske jagerfly ble skutt ned - 3 av bombebyene og 33 av jagerflyene. - Amerikanske middelstore Marauder bombeby gjenoptok like etter dagry angrepene mot Pas de Calais-området. Tunge amerikanske Liberators bombeby og store mengder britiske og allierte jagerfly fortsatte angrepene i løpet av dagen og ble senere avslørt av britiske Mosquitos. - Et jagerfly savnes. - Under angrepet mot Frankfurt ble 2 Focke-Wulfie 190 skutt ned av den oppsk Spitfire-wing, som kom velberget tilbake. - Legens angrep begynte like etter at Mosquito bombeby var vendt tilbake etter nattens tokt mot Berlin og Vesttyskland. Det ble også lagt miner i tyske skipsruter. Ingen britiske fly gikk tapt. - SYDFRONTEN: Det er framleis voldsomme kamper langs brohodet ved Anzio syd for Roma. På en pressekonferanse i Washington igår betegnet Roosevelt situasjonen som meget spennet. Tyskerne har fornyet sine angrep både mot det nordvestre avsnittet som holdes av britiske tropper, og mot amerikanerne i Cisterna-området i det nordøstlige avsnittet. I det siste avsnittet hevder tyskerne at de har hatt fremgang. Tyskerne er blitt forsterket med en divisjon - den 55. inianteridivisjon, som sist ble hørt om i slaget om Sangro-elven i Adriaterhavets snittet, der de ble tilføyd store tap av den 8. armé. - På den 5. armés hovedfront har amerikanerne i Cassino erobret flere bygninger av betyking etter heftige kamper. Vest for Cassino blir kraftige kampene motangrep holdt i sjakk. - Allierte fly gjorde 850 utfall igår, mens fiendens stillinger ved Anziobrohodet ble angrepet av allierte tunge bombeby og store mengder jagerfly og jagerbombeby. - Fra midnatt igår kom storparten av det italienske området som er befridd fra tysk herredømme igjen under italiensk styre. Bare områdene like bak frontlinjen og øyene Lampedusa, Pantelaria og Limosa er framleis under alliert militæradministrasjon. De allierte embetsmenn i de områder som nå er under italiensk administrasjon, vil fortsatt fungere som rådgivere. På autoritativt hold understrekkes at Administrasjonsskiftet ikke innebærer noe løsning til Badoglio etter Romas fall. Badoglio har som kjent ioppløst seg til å trekke seg tilbake hvis det italienske folk vil det, så snart Roma er befridd. - Grev Sforza har gitt trykt for tilfredshet med ordningen. selv om han ikke har slått av på sin kritikk av Badoglio. De italienerne som er demokrater og overbevisning om legge grunnlaget for sitt lands framtid. - JUGOSLAVIA: Avdelinger av den 19. jugoslaviske divisjon har etter flere dagers bitre kamper trukket seg tilbake fra Norddalmatia til den kroatiske provins Lika. I Croatia og Slovenia er alle tyske angrep slått tilbake og lienden tilføyd store tap. - EN AV KRIGENS STØRSTE KONVOYER er nylig kommet til Nordairika fra Storbritannia uten minste skade. Medregnet eskorteskipene besto konvoien på et tidspunkt av 148 skip. - EN TYSK UBÅT er senket av britiske Thunderboltfly i Biskayabukten. - STILLEHAVET: Amerikanske ubåter har senket 12 japanske skip. På New Guinea har de austmalske styrker som rykker fram på nordøstkysten av Huan-halvøya sluttet opp med de amerikanske tropper som for en tid siden ble landsatt ved Sidor lengre vest. - Japaniske formasjoner på tils. 14 000 mann er revet opp i dette området. Japanerne skal ha trukket seg tilbake fra sin basis Madang lengre vest. - Rabaoul på New Britain skal også være rommet, etter siste måned og har vært øjenstand for

DET ER NÅ DET GJELDER! Vi står foran det store oppgjøret. Mens seirsmelding følger seirsmelding fra Russland, venter vi på kraitoppbudet fra vest, det som vil gi oss så våre gutter ute den sjansen de har ventet på i snart fire lange år til å slå løs på fienden. Hvordan vil de troppene som er samlet i Storbritannia nå klare illprøven? Det gjelder liv eller død for hver enkelt av dem og oss alle. Og vi kan bare håpe og tro. - For oss her hjemme ligger det en stor fare i at den kampen som skal avgjøre verdens og vår egen skjebne må utkjempes annet steds og av andre - selv om våre egne er blandt dem. Faren for at spenningen og forventningene skal tappe kraften av oss - gjøre oss til bare hjelpløse ofre som skal reddes. Det vil være katastrofalt om vi glemmer at det også her hjemme pågår en kamp som gjelder liv og død - om ikke for verden og menneskeheden, så for oss selv, for vår selvrespekt vår nasjonale ære - alt som gjør oss verdige til å leve som frie mennesker i et fritt land. Og vi har også vår illprøve til gode. - Vi snakker stolt om vår hjemmefront. Og vi mener høyesterett, vi mener de store organisasjoner ledere, vi mener prestene og lærerne, vi mener alle de aktive i det illegale arbeid som har betalt for retten til å stille sin arbeidskraft og sine evner i Norges tjeneste med sin frihet, sin helse, sitt liv. Vi har rett til å være stolte av dem, de representerer jo oss, de hører til blandt oss - men de er ikke oss. Vi - de hundretusener av bra nordmenn, som til nå har bøyd nakken tålmotig under åket - som har latt oss sende til tvangsarbeid ved tyske anlegg under trussel om Grini uten en gang å gjøre nevneverdig sabotasje, som har betalt kontingentene til næringsambandets forskjellige yrkesgrupper og på den måten vært med på å danne et slags yngelig lite grunnlag for Quislings ugjennomførbare rikstingsplaner - det er vi som er de menige i Norges hjemmefront. Og hvordan er det med oss? I nesten fire år har vi vært på så å si ubrutt retrett. I ly av ordren fra London: Hold dere i ro, ta ingen unødig risiko - har vi med god samvittighet brutt den ene etter den andre av hjemmefrontens paroler når vi synes de har vært for harde. Vi har følt oss som like gode nordmenn for det. Bare vent, når den avgjørende prøven kommer, da -- Men nå er det sendt ut en parole som ingen kan bryte og ennå hørt til å kalde seg god nordmann: Ingen må lenger møte opp til borgervakt! - Her er det ikke bare spørsmål om å utøvere et nedverdigende slavearbeid for tyskerne eller gjøre motvillig knefall for Quisling. Hør kan en här som helst få vært mellom å forrade sine egne landsmenn på usleste angivervis eller kaste bort sitt eget liv og sin families veliford til ingen nytte. Tyskerne truer på ny alle som nekter med Grini - men veien til Grini har mange av Norges beste sønner gått før oss. Og tyskerne kunngjør for alle som bøyer seg, at for hver sabotasjedåd som øves mot deres ukrenkelige interesser, vil vakten personlig stå ansvarlig med sitt liv, så sent gjerningsmennene ikke kan oppspores. Tenk deg om du som blir utsiktet til borgervakt før du sier nei takk til Grini - du kan tids nok komme til å ønske deg ditt! Du kan si: "Hvilken nyttig gjør jeg på Grini - bedre å ta borgervakten og være fri til å gjøre en virkelig innsats nå tiden kommer!" Tenker du slik - og lokker du ved ditt eksempel andre til å tenke på samme måte - vil når tiden kommer tusener av nordmenn stå "borgervakt" i tyske militære anlegg og vite at forsvarer de ikke disse anleggene - mot sine egne landsmenn, som kjemper for Norges frihet - vil tyskerne øyeblikkelig ta de mest mulig virkningsfulle represalier overfor dømnes foreldre, dømnes kone, dømnes barn. Ja - for du er vel ikke i tvil om at det er akkuerat slik tyskerne går fram? Og dine landsmenn som må gå mot deg med våpen i hånd, de vil vite nøyaktig hva de utsetter deg for, og kan vanskelig bebreides om de ikke legger inn i kampen all den begeistring og kraft som kreves. - Du vil bli en av dem som bærer hovedskylden, om våpenføre norske menn enda en gang kommer til å stå med hendene i lommen og se hjelpløst og forvirret på tyske tropper i aksjon. - Men la deg ikke knuse av følelsen av at det er et alt for vanskelig valg du står overfor. Hold fast ved dette: Du har slett ikke noe valg! Vårt land er i krig. Som en av hjemmefrontens menige har du bare å følge ordre. Og parolen er klar: Slutt med borgervakten! Neste utspill er tyskernes. Etter fire års hard skole må vi endelig ha lært å ta det som kommer.

noen av de mest intense luftangrep under krigen, - TYSKERNE I NORGE: De første okkupasjonsår var den tyske propagandas utelukkende innstilt på å bearbeide befolkningen. For de tyske soldater var de ustanselige seirskommunikasjoner og de veggstore karter som viste framgangen, propaganda godt nok. Slik er det ikke lenger. I det siste har man funnet det nødvendig å slå opp flere og flere propagandaplakater med tysk tekst og gå i gang med "Kompanibesprachungen" hvor offiserenene holder foredrag for mannskapene og styrker dem i troen på føreren. Fra Wehrmachts Propagandaabteilung får alle tyske forleiningar seg tilsendt underlaget for Kompanibesprachungen som gir offiserene fingerpek om hvordan denne militære sjælesorg skal legges an. Særlig vekt blir lagt på å motarbeide de mange hemmelige skrifter som verserer blandt tyske soldater. Det skal innskjerpes at disse skrifter stammer fra bolsjevikiske og plutokratiske kretser som forsøker å demoralisere den tyske front på samme måte som under forrige verden og mange andre i ulykke. Diskuter ikke nyheter på offentlig sted, kom alari med for eksakte opplysninger når du snakker med utenforstående, brenn avisen når den er lest!

145

MOBILISERING

Alt 15/3 sendte hjemmefrontens leielse ut den parolen der det heter: "Trusselen om mobilisering er i dag dødsens alvor. En mobiliseringsordre vil vi møte med åpen motstand. Dertil trenges ingen parole. Ingen nordmann vil la seg locke til å kjempe for våre undertrykkere mot våre allierete. Det vet vi - det vet NS - og det vet tyskerne."

Årsklassene 1921, 22 og 23 er nå innkalt til registrering for "nasjonal arbeidsinnsats". Slik innkalling er hittil skjedd individuelt, og de som har arbeid i jordbruk eller i industri av viktighet for tyskerne, er ikke blitt innkalt. Det er handels- og kontorfunksjonærer, som regel under 30 år, som i første rekke har vært innkalt til tvangsarbeid ved tyske befestningsanlegg. Det er noe helt nytt at utskrivningen skjer kollektivt og i årsklasser - som ved militær mobilisering. Selv arbeiderne ved den tyske krigsindustri i Norge skal nå møte fram, dersom de tilhører årsklassene 21, 22 og 23. Dette viser at det er ganske andre hensyn enn eiektiv arbeidsinnsats som ligger bak innkallingen.

De årsklassene det gjelder, omfatter hver 15-20 000 stridsdyktige menn. Da de tre nordligste fylker føreløpig er unntatt, kan en neppe regne med mer enn ca. 10 000 mann i hver årsklasse. I årsklassen 1924, som i år er innkalt til arbeidstjeneste, omfatter utskrivningen 8 000 mann.

Det var tidlig i vår det sev ut at Quisling under sitt besøk hos Hitler 24/1 hadde lovet å stille 3 divisjoner norske styrker til disposisjon. Innkallingen i dag er Quislings første skritt til å innri dette løftet. Det er mulig at planene i første rekke går ut på å sende den innkalte ungdom på befestningsarbeid under Organisation Todt, og så etter hvert putte dem i militær uniform og sende dem til fronten. Denne framgangsmåten har vært brukt i andre land.

Quislingpressen har i det siste flømmet over av antibolsjevikisk propaganda. Over hele landet har det vært "folkemøter" som har sendt resolusjoner til Quisling med anmodning om at alle nordmenn må forsøre landet mot "bolsjevismen". Oslokringkastingen erklærer at tiden nå er kommet for Norge til å gå til aktiv kamp. I en tale i Oslo forrige mandag sa Quisling at nå må Europa bringe fram alle ressurser og alt menneskemateriell som står til rådighet. På Norges vegne lovte han at dette ville skje.

Under trussel om dødsstraf for hver som ikke adlyder, er det tyskerne og quislingene går til mobilisering. Det er karakteristisk at militærutdannelsen av hirden nettopp er fullført før det sørlige Norge, og at et kompani norske SS-folk før noen dager siden kom til Oslo fra fronten. De skal forsterke politiet. Sammen med Gestapo og tyske myndigheter kommer de til å gjøre sitt ytterste før å gjennomføre mobiliseringen.

Direkte mobilisering har Quisling ikke våget seg på. Han har kamuflert innkallingen av noen årsklasser med registering på arbeidskontorene, og han nevner visse arbeidsoppgaver for dem - i eks. anleggsvirksomhet. Men samtidig sier han så klart fra som på noen måte mulig at han vil sette inn i kampen på tysk side alt det menneskemateriell og alle de materielle ressurser han kan drive frem. Gang på gang har han og hans folk hevdet at det eneste sted hvor en mann er uunnværlig, er ved fronten.

Kan det være noen tvil om hvorfor han nå vil ha innrullert noen unge årsklasser? Kan det være noen tvil om hvor det bærer han med dem som kommer under slik kommando? Det er i sannhet dødsens alvor som preger situasjonen i Norge i dag. Det er slutt på den tiden da en kan gi etter "så lenge" og "se hva det blir til".

Parolen fra hjemmefrontens ledere i dag er den parole som lyder fra hver nordmanns samvittighet. Du kan ikke kjempe mot dine egne, mot frihetens, mot ditt folks, mot ditt fedrelands sak. Din plass er ikke i fiendens rekke. Det gjelder å hindre at du kommer inn der!

I Oslo var forbirtelsen så stor da planen om den kamuferede mobiliseringen ble kjent 18/5, at det kom til sammenstøt på Karl Johan, der folkemassen gikk løs på paraderende frontkjempere som var vendt tilbake fra Russland. Det er ikke den måten vi skal gjøre det på, men trenger du en garanti for at det er andre enn du som er villige til å ta konsekvensen av å være nordmann, så har du den her.

DENNE GANGEN GIR VI OSS IKKE!